

5998

Vm

NAZIONALE

RACC. DRAMM.

CORNIANI

ALGAROTTI

5998

MILANO

5994
Hymenæi de Marte Triumphus
In
Adelhaida Italiæ Regina Othonis Magni Sponsa
Repræsentatus

Coram
AUGUSTISSIMIS MAJESTATIBUS
LEOPOLDO MAGNO,
ET
ELEONORA.

Honoribus
Auspiciatissimi Hymenæi
 JOSEPHI I.
ROMANORUM REGIS,
ET

A MALIÆ
ROMANORUM REGINÆ.

Spe&toribus
Serenissimis Archiducibus
CAROLO,
MARIA ELISABETHA,
MARIA ANNA,
MARIA JOSEPHA,
MARIA MAGDALENA.

Humillimo obsequio dicatus
A Cæsareo, & Academico Societatis JESU Collegio,
Dum Cæsareâ Munificentia victoribus Literarijs annua præmia decernerentur.
Vienna Austria Anno Domini M. DC. XCIX.

Musices Compositore Domino Ferdinando Richter, Cæsareo Camerae,
& Aulæ Organedo.

Apud Sufannam Christinam, Matthæi Cofmerovij, S. C. M. Typogr. Aul. Vid.

HVS 319484

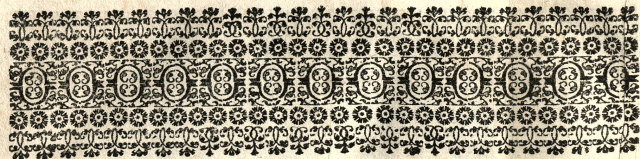

ARGUMENTUM.

B Othario Italiæ Rege, vitâ functo Adelhaida ejusdem Conjux, Eurgundionum Regis filia, celeberrimæ formæ, & pietatis Princeps, cum oblatas à Berengario Italiæ Tyranno filij sui Adalberti nuptias respuisset, Patriæ, Regni Italici sede, obsessâ, & capta Gardæ ad lacum Benacum custodie includitur. Verùm Martini Sacerdotis sui operâ, & comitatu, unicâque famulâ sociâ, custodiâ elabens, pluresque dies in sylvis errans, tandem Adelhardi Episcopi Reggientis consilio Canusium, arcem munitissimam ad Athonem Comitem se profuga recipit, qui regiè exceptam Reginam ab omni se injuria pro viribus vindicaturum spondei. Berengarius, repetitâ ab Athone incassum Adelhaidâ, exercitu Canusium cingit, dum Adelhaida Othonem Magnum Imperatorem, oblato Italiæ regno, è Germania in auxilium evocat. Otho, cui jam ludum fama virtutis, ac formæ nuptiarum cum Adelhaida cogitationem injecerat, præmissis per alpes exercitu, Veronam sese ingreditur; & quia, urgente rē Berengario, vix triduo Canusium sustinendæ obsidioni par est, injectis sagittâ per submissum hominem super muros iteris, annulôque sponsalio ijs incluso, amatæ Adelhaidæ nunciat spem certam obsidionis quantocyus solvendæ. Berengarius imminentis Othonis metu dilapsô exercitu fugitivus obsidionem deserit: Otho liberatam Adelhaidam amplexatus sibi jungit in conjugem jure Italiæ regnum pro dote accepto.

Sigonius lib. 6. hist. de regno Italia ad an. 951. Baron. annal. ad an. 951.

Theſaurus de regno Italia histor. 12.

Fingit Poësis.

Rinaldum Athonis filium bellicosum juvenem, non tam formâ Reginae, quam regni spe captum Adelhaidæ torum ambire, rem advertente, sed dissimulante Adelhaidâ. Atalindam Reginae aulicam Rinaldum sperare sponsum absq; reciproco affectu. Landulphum, Berengarij Emisfarum, fictâ pietate piæ Reginae charum, aulam explorare, frustra Martino hominem suspectum dissuadente. Super his verisimilibus sequens Drama pro spatio duarum dierum, uniûsque intermediæ noctis volvitur.

PRO-

PROLOGUS.

HORTUS.

MARS convulso in Chaos orbe Europam opprimens triumphat, Europa Jovem invocat, qui orbi suam faciem redditurus submittit Hymenæum, ut conjugali tædâ solem (Othonis symbolum) accendat. Oritur Phebæum sidus, & influxu suo Orbem animans, tetrum Chaos in Hesperidum viridaria (Italiae figuram) commutat. Ex quibus Hymenæus aureum pomum (Imperij Romani symbolum) decerpit, Jovi oblaturus, Hymenæo terrestribus Dijs plausum concinentibus.

PERSONÆ.

*Mars. Jupiter. Hymenæus. Dij 1.us 2.us 3.us 4.us 5.us 6.us
Europa. Crudelitas. Tyrannis. Furor 1.us 2.us*

Mars. (1)

Exsurge belli gloria!
Jam parata est victoria.
Triumpho Victor Mars.

Aria.

Est orbis subactus,
In Chaos redactus,
Europa jam fessa
Est bellis oppressa,
Exsurge belli gloria, &c.

Tyrannis. Crudelitas. Furor duo.

Victoria! victoria!
Triumpho Victor Mars.

Europa. (2)

O Superum mentes
Audite clementes
Europæ gementis
Sua fata dolentis
Suspiria!

Aria.

Martis tela frange cælum,
Pacis stella tolle bellum,
Europæ chara spes.
Grande Numen verte scenam,
Solis lumen lucem plenam,
Labanti mundo decs.

B

(1) Aperto spatio sistitur in æthere in curru triumphali Mars, inferius Chaos videtur, sub quo pressa jacet Europa. Marti assisit Crudelitas, Tyrannus, & duo Furor.

(2) Camis sedens sub rudibus Orbis ad initium Machinae Chaos.

Mars.

(1) Hic constititur Jupiter in Machina.

(2) Hic ad Vola Hymenaeum cum tada jugalis.

(3) Hic Vola Hymen ad solem accendendum, & Mars solem increpat.

(4) Dum interea sol accensus incipit sensum oriri, revolet Hymen, Jupiter discedit, incipit sensum totum Theatrum moveri, & Chaos dissolvi, usque dum plene sit horum in parte anteriori theatri cum ardore, in qua pomum pendet aureum. Ad solis ortum stat mare, in quo saltitant Balena, Delphini, &c. In horro visuntur G. Statua ceresiformis Deorum, qui primi immoti more statuarum sunt, usque dum cum reliquis plausum concinant.

Mars. Lamenta complorantium
Sunt Martis harmonia.
Cum luctus audit, (1)
Exultans plaudir.
Est chara Musica.

Jupiter. Quis me sub axe provocat?
Europa. Europa tremens,
Sub Marte gemens
Te invoco Tonantem.

Jupiter. Quid hoc? quid vastat orbem?
Quis ista potuit? nec timuit me!

Aria. { Hymen! dulce nomen, (2)
Veni pacis omen!
Splendore mundum recrea.
Ad partes australes
Fer tædas jugales
Tuo igne solem renova.

Hymenaeus. Jubero Magne Jupiter!
Ad iussa provolo.
Ignes amoris,
Flammæ ardoris
Immitto soli. (3)

Mars. Quid ad te?
Cur ingeris te?
Mars regit mundum
Numen secundum,
Sunt sidera pro te.
Quid ad te?

Jupiter. Hoc ad me.
Rectorem hominum,
Et orbis Dominum
Ostendo me.
Hoc ad me. (4)

Mars. Ad arma furores!
Decertabo,
Depugnabo,
Defendam me.

Mars. { Pro lucem fatalem!
Furores. Funestam! feralem!
Crudelitas Succumbimus!
& Occidimus!
Tyrannis. Perimus!

Europa. { 1.
Ascende bella fax!
Tu firma mundi pax.
Surge Phoebe nuptialis,
Aria. { Ardor caste conjugalis,
Sparge lumen
Dulce Numen,
Ascende bella fax!

2. Eu.

2.

{ Refulge chara lux,
Amoris casta dux!
Quam amor conjugalis
Est splendor triumphalis!
Marti limen
Ponit hymen.
Refulge chara lux!

Hymenaeus. Europa dona præmium
Victori Hymenæo,
E floribus Auloniæ,
Et fructibus Italiæ
Decerpo pomum. (1)

Europa cum { Ad laureas! ad laureas!
6. Recedunt nubila.
Statuis. Succedunt júbila.
Vivat Victor Hymenæus!
Ad laureas! ad laureas!
Vivat Victor Hymenæus!

Hymenaeus. Hymenæi plaude Numen! (2)
Vibra tædas, jacta lumen! (3)
Hoc pomum aureum, (4)
Hoc donum citreum
Italia dat.
Est præmium laboris
Hoc licium amoris. (5)
Amantium odæum
Victoriæ trophæum!
Hymenæi plaude Numen!
Vibra tædas, jacta lumen!
Hoc pomum aureum, &c.

(1) Hic descendit Hymenaeus pro pomum.

(2) Canit ascendendo in altum elevatâ manu pomum ferens.

(3) Jactat faciem exultantibus.

(4) Officiat pomum.

(5) Osculatur pomum.

B 2

ACTUS

ACTUS I. SCENA I. CUBICULUM.

Berengario decretorij assultus comminatione deditioem arcis expetente Adelhaida in arcto posita, opportunè sagittam cum literis & sponsalicio Othonis annulo accipit, negat deditioem, Imperatoris adventu suis ad constantiam animatis; sponsalitium tamen anulum occultat, Rinaldi gratiâ, Adelheidam Sponsam ambientis; Rinaldus arctius sibi Reginæ affectum devincturus, repellendi assultus Provinciam exorat, Adelheidâ ad Deum precibus placandum recedente.

*Adelhaida. Atho. Martinus. Rinaldus.
Ephebus. Miles. Sifridus.*

(1) Visitur Adelhaida sedens ad mensulâ tapete rubro stratum supposito capiti brachio in sinu marentis. Atho cum reliquis circumflatus.

Adelhaida. (1) Ergo cadendum est! post tot afflictas vices, Cedo Tyranno præda Berengario!

Atho. Fortuna quidquid sanguini dedit meo, Vitæ bonorum, Principis bono obtuli, Paratus imam sanguinis guttam mei Per tela, & enses fundere obsequio tuo. Sed video, res est cassâ, frustratus labor.

Martinus. Dum nulla superest fata rumpendi via, Cælo obsequendum est, colla flectenda superis.

Adelhaida. Extinctis ergo militi est Martis vigor? Vis nulla dextris, animus ignavus viris?

Rinaldus. Medios in hostes ruimus unâ singuli, Morimurque pro te Domina; Primus sanguinem Tuæ sacrobo miles innocentie.

Martinus. Persæpe regna perdidit nimius calor, Quæ comparavit phlegma morosum Ducis.

Adelhaida. (2) Adeste jubeo fœcilem. *Ephebus.* Protinus.

Adelhaida. Sit ergo, forti cedimus, cedo Deo, Tibi grande Numen dedo me, flecto caput.

Sit, imperet, vincatque Berengarius.

Stringat catenis, carcere æterno diem

Eripiat oculis, stabit Adelheidæ sinu

Immota mens. Captiva me subdam jugo,

Sed Sponsa nunquam. Regius jugum pati

Non novit animus, nisi quod imposuit sibi. (3)

Ephe-

(2) Prostratus ex sede depressa, & imperiose loquens progreditur. Ephebus ingreditur.

(3) Inducitur fœcialis Scellâ oculis duobus militibus manu docentibus.

Ephebus. En fœcilem Domina. *Atho.* Solvite lumina. (1)

Adelhaida. Responsa redde nostra fortunæ imperu. (2)

Miles. Regina Domina, hanc exterus cultu, & habitu Vallo sagittam jecit inscriptam tibi.

Adelhaida. Quid hoc? sigillum Cæsaris. Manum osculor.

Atho. Quâ parte muri tela jecit exterus?

Miles. Quâ parte vallum spectat Australem plagam.

Adelhaida. Felix sagitta. Proximum dat Cæsarem.

Venit Ortho Cæsar, pauculis horis abest,

Mox hoste pulso liberos reddet metu.

Martinus. O læta nuncia! *Atho.* O triumphalem diem!

Adelhaida. (3) Occulto gemmam Sponsa, Rinaldi memor,

Quem spes inanis conjugem ludic meum.

Disimulo, faveo, militem hoc fortem facit.

Huc fœcilem. Verba Berengario

Hæc redde nostra: fulminet, fremat, furat,

Vir in mulierem bella ridendus gerat.

Armis resistam, sidera infontem tegent.

Atho. Ligare vultus. (4) *Sifridus.* Cogit armatus. *Atho.* Tace.

Abducite hominem. *Rinaldus.* Domina concede infimo

Grande hoc honoris Martij, precor, decus,

Dux valla tuear; pectus hoc sacro meum.

Rejunctus hostis cæde succumbet suâ.

Adelhaida. Rinalde, sic, tu militem assultu rege,

Tibi credo me. Animus magna mihi spondet tuus.

Placabo Numen precibus interea meis,

Ut iusta causâ prosperum eventum ferat.

Res libera amor est: vim pati affectus nequit,

Sine amore monstrum est nubere, est esse sine se.

(1) Deposuit ligamen oculorum.

(2) Accurrit miles, præsentat sagittam alligatâ loricæ.

(3) Loquitur ad auditores ad partem.

(4) Ligantur fœciali scellâ ut antea.

SCENA II.

ATRIUM.

Dum Landolphus aulam explorans multum de Martino, machinarum suarum obice, queritur, audit ex Atalinda injectas sagittâ Cæsaris literas, & exinde negatam à Regina deditioem. Turbatus Martinum communium calamitatum, & frustrati hæcenus Atalindæ cum Rinaldo connubij authorem infimulat; suadet Atalindæ, Martinum Reginæ odiosum reddat, se verò intimius ejus favori commendet, hac viâ certum cum Rinaldo connubium spondens; persuasâ Atalinda Reginæ alloquium, & Martini odium Landolpho adpromittit.

Landolphus. Atalinda.

Landolphus. (5) Orare video, de Deo nec cogito, Inspicio librum, mente nequicias coquo.

C

(5) Exit librum apertum manu tenens in forma deosæ orantis; dum circumspiciens neminem videt, latenter.

Suspe-

Suspectus aulâ nemini connubium
 Sub hac lacerna tracto Berengarij.
 Sic sæpe forma simplicis rectus lateo,
 Qui summa tractat Principum negotia.
 Me fingo sanctum, Principi ut placeam magis,
 Amat pia pios. Regula est Politicis:
 Se aptare genio Principum est posse omnia.
 Hanc ego paravi, quæ incipit, Comœdiam.
 Indixit hostis arcis excidium ultimum,
 Adelhaida nisi se prompta Victori offerat.
 Confusio hinc, clamorque, desperatio,
 Susdæque misceat omnia, & nullus malo
 Scit ferre medium, consilia desunt, deest,
 Animus, & aurum, nemo, qui sapit aliquid. (1)

(1) Egredietur Atalinda
 quasi Landulphum non vi-
 deret, sentisimilis. Lan-
 dulphus se retrahit, ne lo-
 quentem observet.
 (2) Loquitur ad audito-
 res.

Atalinda. O Grande Numen! *Landul.* Gemit aliquis, omen bonum.
Atalinda. Mihi cor dolore rumpitur, luctu opprimor.

Landulphus. Hanc (2) nosco similiam, ardet, ut video, iterum
 Papilio amoris. Flere suspectum est tamen.

Atalinda. Etate juvenis floridâ, exelsæ indolis

Animus ad alta genitus in mortem ruit,
 Ambit perire; cernere hoc Titan potes?

Landulphus. (3) Juvat experiri sensâ. Larvas induo.

Atalinda. Landulphe mi, perijmus. *Landulphus.* Avertat polus!
 Confide, me curante Rinaldum obtines.

Pro te laboro mira, sperandum bene!

Atalinda. Rinaldus agere obtinuit assultu ducem.

Medios in enses juvenis incautus ruit.

Landulphus. Quo dux in assultu? *Atalinda.* Est alia mens omnibus,

Sagitta Othonis, literæ injectæ novos

Fecere stimulos, passibus magnis volans

Alemana Cæsar agmina tremendus movet;

Decreta jam deditio rejecta, & novis

Resistere animis firma spes omnes jubet.

Rinaldus ipse valla tutanda accipit.

O res acerba! *Landulphus.* Fulmina è cœlo ruant! (4)

Miseranda fors est Canusij, unius dolo

Ausique proditoris omnes vendimur!

Atalinda. Quo proditore perdimur, doce, obsecro.

Landulphus. Qui conjugali vinculo moram tuo

Hucusque posuit, Principis animum obtinens

Martinus ille nebulo, consilij suis

Fons est malorum. *Atalinda.* O astra quid miri audio?

Credamne? *Landulphus.* Fide. Ferre remedium malis,

Tibique, si vis, obtrine antiquo domûs

Servo fideli paucula Adelhaidæ loqui.

Fidelitatem Principi pandam meam,

Fortuna mox benignior cœlo affluet.

Atalinda. Miranda loquitur, posse quæ fieri reor.

Landulphus. Refume pectus, Clericum in odium trahæ,

Et crede certum, juro, Rinaldi torum.

Nôsti fidelem? *Atalinda.* Nosco Landulphum meum.

(3) Componit se ad pri-
 mam orantis figuram, &
 accedit Atalindam mor-
 simplicem.

(4) Loquitur ad audito-
 res, reliqua conversus ad
 Atalindam.

Landulphe propero, sine mora affatus tibi
 Curabo Dominæ, & odia Martino instruam;
 Ad ultionem feminae haud deest modus.

Landulphus. Nobilis amazon, præmium Hymenæus dabit.
 Simplicula volucris capitur, ut placet aucupi. (1)

(1) Loquitur sequentia
 irridendo Atalindam jam
 absentem. Deinde conside-
 rationum chambrulæ.

SCENA III.

Landulphus, ut Adelhaidam ad deditionem com-
 pellat, inito secum consilio statuit populum ad
 seditionem concitare, specie communis boni, arcem
 nimirum, & Cives à Martino Germanis venditos ple-
 bi persuasurus.

Landulphus solus.

Landulphe quid agis? valla Rinaldus tegit,
 Venit Otho Cæsar, machinæ ruunt tuæ.
 Quotquot lateatis cellulis artes meis,
 Hora est, venite; tempus in campum vocat.
 Martinus ille furcifer, vah Clericum!
 Olfecit astus, consilia lufit mea,
 Et hanc vocandi Cæsaris fraudem tulit.
 Succurrat orcus, si Dij votum negant,
 Movendus aulâ est. Promptus occurrit dolus.
 Specie quietis publicæ immixtus foro
 Movebo populum, venditos nos barbaris,
 Totamque Italiam Cæsari Alemanno extero
 Narrabo lugens, fraude Martini, & dolo.
 Corripiet arma populus, aula Clericum
 Tollet, Adelhaidam coget ad pacis vias.
 Sic Sponsa Princeps certa Berengarij est.
 Landulphe propera, verte susdæque omnia,
 Quam cœpit ausus fabulam, finit dolus.

SCENA IV.

CASTRÀ.

Berengarius intellectâ Adelhaidæ constantiâ Ca-
 strum assultu impetit, sed rejicitur, læso Adalber-
 to (quem Albertum vocamus) filio, de cujus vul-
 nere sollicitus Martem revocat, mox ubi læso pro-
 spexerit, assultum repetiturus.

Berengarius. *Albertus.* *Pompejus.* *Scipio.* *Metellus.*
Attho. *Ephebus.* *Miles.* *Sifridus.*

Berengarius. (2) Fortuna quoties Principum imbelli manu
 Jactata pendet! fata magnorum infimo
 Librantur homine, maximus parvo indiget.

(2) Visuntur castra per
 totum: in prospectu avi ob-
 sessa, stant milites parati
 ad assultum.

Me Latia adorant regna, Italia jam integra
 Mihi colla flectit, femina superba, unica
 Adelhaida, fallax mulier, hæc sceptrum facit
 Nutare dextrâ. Filium in Sponsum obtuli,
 Partita iussi imperia, contempsit virum.
 Pudet fateri! femina bellum gero.
 Et quod probrosum militi, una femina
 Longas fatigat integri Martis minas.
 Quid agitur? anne milites campum tenent?
 An duco Castris feminas in foeminam?

Albertus. Rex magne, motum tempera, cedit tuis
 Adelhaida vocis, fingit, haud obstat tibi,
 Bellum est amoris. *Berengarius.* Cui furia sternat torum.
Pompejus. Si vi tonandum est, Marte si sævo jubes
 Urbem occupari, sanguinem, ferrum, rogos
 Micare cernes undique, ubi nutum dabis.
 Sed hæc chorea regum Hymenæum haud decet.

(1) *Egreditur Ephebus* *Berengarius.* Quos promeretur Sponsa, complexus ferat. (1)
conducens Nuncium. *Ephebus.* Qui magna deferit nuncia, affatum petit.
Sifridus. Adoro Regem. Gentis Alemanæ agmina

Egressa montes, arva Veronæ omnia
 Armis inundant; gens gigantea, horrida
 Huc calle recto gradiatur. Urbs jam Cæsari
 Mox adfuturo regios plausus parat.

Berengarius. Maledicta fors! sic ludimur? & à femina?
 Probrum execrandum! sanguine, & ferro, & rogo est
 Miscendus orbis. *Albertus.* Pando mihi ferro viam; (2)
 Concede genitor, primus in muros ruo,
 Avidique turmas militis mecum traho.
 Subacta ferro valla tibi Victor dabo.

Berengarius. Sic. Maçte fili, ductor armati agminis
 Virtute propriâ ad scepra te natum proba.
 Fortuna comes it, femina est, Juvenes amat,
 Sonare Martem, Clasicum bello intonet. (3)

Affultus, deinde quies.

(2) *Stringunt omnes gla-*
dium, Milites ad insulsum
se disponunt.

(3) *Affultus sit inter tu-*
bas, & tympana majora, &
minora. Visuntur precipi-
tatorum, & cælestis cadu-
vera, membra absissa, &c.

(4) *Tempore quiescit ex-*
probratur obfessi.

(5) *Repetitur affultus, ut*
supra, Adalto læso Alberto
relocatur miles.

Pompejus. (4) Vah perduelles! perfdi! fœx vendita!
 Mancipia fœda Teutonum, Italiæ probrum!
Atbo. Turpis tyranne, regij latro throni,
 Miles probrosc! I, feminis bellum gero.

Berengarius. Refumite animos; nulla mora danda hostibus.
 Arma! Arma! Miles, repete felicem impetum. (5)

Affultus II.

Berengarius. Revocate Martem. Nate quod malum premit?
Albertus. Ictus sagittæ. *Berengarius.* Ah omen infaustum nimis!
 Spiratne vivus? Miles. Perijt, exanimis jacet. (6)
Berengarius. Sors dura, perfdia! impetu insiliam novo,
 Mox ubi quieti filium, & læsos dabo. (7)
 Si terga forti vertis obversa, Deam
 Facis insolentem, oppone te, fugiet virum.

(6) *Affertur more mili-*
tari super duplici hasta tri-
butum occidit.

(7) *Inferitur cada-ver, ab-*
ducitur Alberto, Rex se-
quitur loquendo.

SCENA V.

CUBICULUM.

Adelhaida precibus Numen placans, tristibus pri-
 amum de novo assultu nuncijs contristata, mox
 lætionibus de rejecto hoste à Rinaldo vulneribus de-
 coro recreatur. Quem cum in affectus sui tesseram
 gemmâ remuneratur, per incuriam illi Cæsaris annu-
 lum sponsalium offert, & ad obliganda vulnera di-
 mittit.

Adelhaida. Martinus. Atho. Atalinda.
Rinaldus. Ephebi duo.

Adelhaida. (1) Pia sidera! ah defendite innocentiam!
 Respice nunc me. Nesciat iniquus furor
 Superare vestra in parte sperantem sinum.
 Furit tyrannus, efferas ferox rotat
 In valla turmas, murus assultu patet,
 Ni dextra cælo protegat. Succumbimus!
 Placare Numen! (2) Astra! quis clamor ferit
 Feralis aures! *Atalinda.* Domina! cuncti perdimur!
 Cumulata læsis compita cruori innatant,
 Et miles hostis valla jam medius tenet.

Adelhaida. Moderare gemitus filia, assistit Deus.
 Recede, Numen precibus in partes voca. (3)

O grande Numen, cujus unius manu
 Sant fata Regum, Principum pendent vices,
 Infringe cælo barbari assultus minas! (4)

Atho. Regina parcel! provide actutum tuæ
 Securitati, jam hostis extremo impetu
 Glomerata sternit agmina, & vallo imminet.
 Pro te daturus spiritum ad muros volo. (5)

Adelhaida. Fiat, quod alto statuit in cælo Deus!

Martinus. Magnanima Princeps, astra virtutem probant;
 Ad alta mentem verte consilia ætheris.

Adelhaida. Parata sum. Subibo, quæ superi jubent. (6)
 Miserere cælum. Pone fortunæ modum!
 Sat misera fum, spoliata purpurâ, & throno
 Ero per urbes, exteris vitam plagis
 Mendica Princeps quæro, sit tandem satis!
 Si dura fors hæc gloria est tamen tua,
 Me humilio, percutere, terga submitto flagris.
 Jam video, vivo nata calamitatibus. (7)

Ephebus. Domina triumphans hoste Rinaldus venit. (8)

Rinaldus. Regina vive! merita virtutis tuæ
 Respexit æther. Vicinus, turpi fugâ
 Ad castra miles redijt hostilis sua,
 Urbs salva stat. Capeffe Domina hæc vulnera, (9)
 Fidi tributum militis semper tui.

(1) *Visitur in cubiculo ad*
partem sinistram mensula
cum sapere, candelabro, &c.
desuper crucifixus. Regina
prodit sola cum libello itan-
so in manu, & circumvolan-
te dextra resorsu suspirans.

(2) *Adiuntur intra ser-*
nam gemitus vulneratorum,
clamores currentium, &c.
quos territa assultat. In-
greditur Atalinda plorans.

(3) *Accedit mensulam fr-*
ne crucifixum intus, ele-
vato manibus stat.

(4) *Accurrit Atho cum*
Martinus Regina ante cru-
cifixum immorâ.

(5) *Atho. Atho. & post il-*
lum Martinus.

(6) *Genuflexa ante cru-*
cifixum frontem manibus
mensula impoliti stens re-
clinat, mox loquitur.

(7) *Reclinat iterum stens*
frontem ut supra, accurrit
Ephebus.

(8) *Ingrreditur Rinaldus*
suspectatus à milite stricto
gladio. Regina illi obviam
progreditur, coram qua ge-
nuflexa.

(9) *Deposito gladium ad*
pedes Regina.

Adelhaida. Rinalde surge! vulnera hæc tua mæscula
Monumenta sunt honoris æternum tui.
Tu signa nostri hunc annulum affectus cape,
Meliore forte, præmium majus feres.

Rinaldus. Merita Imperantem, haud milites lauros metunt.

Atalinda. Rinalde terge fronte sudorem viri.

Lethale nullum vulnus est! *Rinaldus.* Non. *Atalinda.* Laus polo!

Adelhaida. Vade, & quiete vulnèrum curam subi, (1)

Dum mitto læso militi occurrens opem.

Quò pejor est fortuna, Numen certius

Juvat innocentem. Affligit, haud perdit suos.

SCENA VI.

URBS.

OTho Imperator Veronam, triumphali pompâ
exceptus, ingreditur, & mox ad præmissum
per alpes exercitum properat, sub noctem in Urbem
reverfurus.

Otho. Legatus Urbis. *Marquardus.* Fort-

mannus. *Beomondus.* Sigbertus.

Sifridus. Ephebi sex.

(2) Antequam Cæsar com-
pareat, visum in perfelli-
tu. Va porta urbis consuetu-
promissis confecto populo.
Ad portam sunt ordine pri-
morex ex utraq; parte cum
Legato, tenentes abacum,
in quo claves urbis, antequam
Cæsarum Magister Ca-
sares turbam repræsentent.
Audiantur à longe tympa-
na majora, & tuba & sem-
per clarius appropinquant.

(3) Incipiunt prodire au-
tici Cæsares bini, & bini sa-
biantur, & resiliunt anti-
cipit primores urbis in progressu.
Visum Cæsar ante urbem
portâ triumphali curru Se-
dum. Ingreditur urbis, quem
Primores, & populus flexo
genu venerantur. Venient
ad mediâ theatri loqui in-
cipiunt.

(4) Cæsar capite annuit,
& statim Legatum audit.

(5) Offeruntur claves ur-
bis, quas Cæsar tangit ma-
nu & reponit.

(6) Perregit manum oscu-
landam.

Sifridus. (2) Recede turba! stringe te! pedem refer. (3)
Otho. Est magna magnis iusticia, quam habet Deus.

In fine tandem cuique restituit suum;
Redeunt coronæ ad Principes iterum suos.

Favente cælo, jura Germani imperi

Antiqua Italiæ, Cæsar Alemanus levo.

Te video felix Patria! in cujus sinu

Est nata nostri summa Majestas throni.

Fortuna mihi te per tot annorum vices

Iniqua rapuit, Principi avulsam suo,

Te teneo forti Cæsar armatus manu.

Cui Mars ademit regna, desperet nihil.

Dabit hora, quæ fors sæculis tulit integris.

Marquardus. Auguste Cæsar, Urbis insignes viri

Huc deputati, gratiam affatûs petunt. (4)

Legatus. Monarcha Regum, Cæsar Auguste, optime,

Verona sedes Cæsarium antiqua, Imperi

Diu subacta Regia, augustas manus

Exosculatur pedibus acclinis tuis.

Plaudit videre Principem tandem suum,

Qui vindicatæ jura Romana asseret.

Admitte Cæsar obsequia populi infima, (5)

Qui se, suosque Principi ad votum dicat.

Otho. Recipite signa Cæsarium Clementiæ. (6)

Adsum verus Cæsarium vindex throni,

Et vos, coronæ gemma Cæsareæ, inelyti

Cives, sub alta subditos regam manu.

Legat.

Legatus. Dignare plausus Cæsar aspectu tuo.

Veteri paratum more Romano Chorum.

Otho. Spectabo. Faciant. (1) --- --- ---

Ballo.

--- --- --- Mæculus placuit jocus. (2)

Lustrare coram militibus statum juvat.

Redibo in urbem, Cynthia ubi noctem invehet.

Præstiosa res est tempus experto duci.

Dabit hora victum, quæ hora Victorem daret. (3)

SCENA VII.

CASTRÀ.

Berengarius segnes in rejecto assultu milites exau-
thorat, è quorum numero Ferrandus, ostensis
frustra vulneribus pro Berengario sapius acceptis,
turpiter manumissus, statuit Othoni viam, modum-
que castrorum occupandorum detegere.

Berengarius. *Albertus.* *Ferrandus.* *Milites sex.*

Berengarius. (4) Qui magna solus Numina fatigat labor,

Communis est regnantibus; meritis sua

Dividere præmia, & reis poenas. Polo

Hoc duplici omnis machina boni publici

Rotatur. (5) *Albertus.* Huc propellite ignavum pecus,

Quod terga muris turpia assultu dedit.

Berengarius. Oblita honoris capita, vceordes viri,

Per flagra densi militibus percurrite,

Et terga, quæ vestistis, in ponam date.

Inde ad mulieres cedite indigni viris,

Deserite lepores martios campi viros. (6)

Et te, timidule miles, haud pudet fugæ?

Ferrandus. Pudeat timoris militem fugæ reum.

Albertus. Leporine miles, fronte quâ fugam negas?

Ferrandus. Pugnans recessi, ut militem, & ducem decet,

Nudata cernens latera strato milite.

Berengarius. Imbellis anime! auferte decora militis, (7)

Omnemque honoris bellici tollite notam.

Indignus hoc honore, qui mori timet.

Eijcite castris ligneo instructum pede.

Ferrandus. Rex magne! inique insimulor, hunc testor polum!

Berengarius. Scelere peracto nemo vult credi suum.

Ferrandus. Memorare Princeps vulnera, perièla, itinera

Suscepta pro te! meruit hæc fidelitas?

Berengarius. Solvi fidelem, punio ex meritis reum.

Ferrandus. Miserere Princeps! *Bereng.* Misereor fugæ, haud tui. (8)

Aut est timenda, sceptra quæ gestat, manus,

Aut ipsa timeat. Hydra lernæa est scelus,

Impune semel est, septiceps frontem explicat. (9)

Ferrandus. Ingrate Rex, Tyranne! scelerate! impie!

D 2

(1) Recedit Cæsar intra
clausuram, & se spectatur
ad sellam collatur.

(2) Incipit recedere au-
la, quam Cæsar sequitur.

(3) Ingridiunt Cæsari ac-
clamat populus Italici: Vi-
va l'Imperatore & viva Otho-
ne! Viva Cæsare, &c.

(4) Educantur sub custo-
dia militis exarmati. Col-
locat à ordine militibus exis-
Res cum suis antea.

(5) Ponit se ad sellam.

(6) Abducuntur gregarij.
Siffridus Ferrandus, septem
militum custodiam.

(7) Ausertur balteum gla-
diis, baculus militaris, &c.

(8) Surgit Rex, & abeun-
do loquitur. Frangitur ante
oculos Ferrandi baculus mi-
litaris, cuius frustulo capite
percutitur, & castris egi-
tur.

(9) Abiit; spectat, max-
imè oculis decedentibus Re-
gem increpat Ferrandus.

Sic

Sic merita solvis? vadis oblitus mei,
 Et tot meorum facinorum? excidimus tibi?
 Non excidemus. Senties mox vindicem,
 Quis iste sit Ferrandus, actutum scies.
 Vado, ac Othoni militis juro fidem.
 Docebo, quæ sit castra jungendi via,
 Quæ rima, quis sit valla penetrandi locus.
 Aggrediar ipse, primus in castra irruam.
 Hæc clava victrix Herculem dabit novum.
 Timidusne, potius an timendus sum, expetam.
 Fidelitas ingratitude obruta
 In ultionem sidera, & stygem movet.

SCENA VIII.

HORTUS.

Afflicta Adelhaida errorem annuli Martino, &
 Atalindæ pandit; Atalinda absque Rinaldi of-
 fensa ejus rehabendi provinciam petit, & obtinet,
 reipsa ut Cæsarea sponsalia exaggerando, spem Ri-
 naldo obtinendæ Adelhaidæ præcidat, ejusque af-
 fectum sibi conciliet.

Adelhaida. Martinus. Atalinda.

Adelhaida. Fortuna semper rebus adversans meis,
 Equando tandem casibus pones modum
 Placata nostris? qualis incerto æquore
 Undam unda trudit, fluctibus fluctus mari
 Resonante tundit Aquilo; sic semper novus
 Dolor dolorem sequitur, & malum mala. (1)

(1) Ponit se ad demissam
 sellam, & supposito capiti
 brachio marem ostendit.

Martinus. Lamenta mittere, fausta dum cœlo fluunt,
 Injuria Deo est. Deducet Regum sinus
 Mœrore vinci. **Adelhaida.** Major est magnis dolor.

Martinus. Magnanima Princeps, loquere, quis torquet dolor?
 Celando vulnus crescit in pejus malum.

Adelhaida. Quod ipsa feci, gravius affligit malum.

Martinus. Quicumque fecit, remedium dandum est malo.

Adelhaida. Martine nostri sensa, quæis veneror virum.

Tibi nota nostri cordis est fiducia.

Atalinda filia, fido virtuti tuæ.

En pando tacitum, quo gemit pectus, malum.

Misit Otho Cæsar epistolæ inclusum annulum,

Hunc jubillante pectus exultans sinu

In dona nuper subita Rinaldo obtulit.

Martinus. Rehabendus est. Quærenda sed mollis via,

Ut reddat animo nulpnam offensu suo.

Conjugia juvenis somnians dudum tua

Sustentat urbem. **Adelhaida.** Ille ipse me torquet metus.

Atalin-

Atalinda. Ars nulla amantes fallere est. Nimum leves
 Sibi cuncta spondent creduli, & præstant fidem.
 Jubeto, sicili dona recipiam dolo,
 Ut nulla sponsæ suspicio restet novæ.

Adelhaida. Atalinda vitam pectori reddis meo.

Unum recipiens annulum, redde alterum, (1)

Ne spes amantis concidant, prudens cave.

Martinus. Oblæqua præstas magna, si votum obtines.

Atalinda. Facile est puellis vincere ingenio procos.

Adelhaida. (2) Sit ergo, promptis instrue ingenium dolis.

Laudabo reducem, si feram in castes trahis.

Atalinda perge. **Atalinda.** Venio cum palma redux.

Adelhaida. Martine sequere, plura secretò loquar.

Multa videt oculus, plura sed plures vident:

Audire sensa plurium est securius. (3)

Atalinda. Decipere iussa, decipio feliciter

Unâ jubentem. Tegere me sponsam jubet,

Ego propalabo, Cæsarem Juveni oggeram,

Et spes caducas; ultio hæc erit mea.

Sic spreti amantes vindicant injurias,

Ut, quo momordit pertinax, morsum ferat.

(1) Dat illi annulum com-
 muniandus.

(2) Regina surgit, sensim
 scenam ingressura procedit.

(3) Remanet sola aulica.

CHORUS I.

CAMPUS.

Dum in amoris Vulcania super Euripo affectuum
 pro Hymenæo Othonis tela acuit Cupido, fes-
 sus labori indormit, cui Berengarij Genius cereis à
 fortuna alis instructus tela suffuratur, insequitur fu-
 gientem evigilans Cupido, nec tamen, nisi Veneris
 ope, telum recuperat. Berengarij Genius dum ad
 preces conversus Veneri pro telo supplicat, advo-
 lans Hymenæus cereas illi alas tædâ conjugali resol-
 vit, & in Euripum affectuum, coronatis cordibus
 fluctuantem, præcipitat, Veneris oraculo, novum
 amoris Tantalum frustra regia corda captaturum.

PERSONÆ.

*Cupido. Venus. Hymenæus. Fortuna. Genius
 Berengarij. Siren. 1.^a 2.^a 3.^a 4.^a*

*Sirenes
 omnes
 quatuor.* { Cupido parvule, (4)
 Sirenum Regule,
 Labora puellæ,
 Vulcanule belle,
 In amoris bella
 Procude tela,
 Quæ feriant cor.

(4) Aperta clausurâ Si-
 renetur in mari Vulcania a-
 moris, quam cantantes Si-
 renes foras educunt.

E

1. Cu-

(1) Cantat laborando & attondo telum.

Cupido. I.
Est artis tangere (1)
Amantium cor.
Est labor non vilis,
Doctrina subtilis
Ad scopum ferire,
Affectum subire.
Est artis tangere
Amantium cor.

Aria. 2.
Est corda tangere
Cupidinis ars.
Hoc telum amoris,
Est miri vigoris,
Quo cupidem plantat,
Amore incantat.
Est corda tangere
Cupidinis ars.

Sed ah rigescit dextera! labore membra languent,
Obumbrat oculos Morpheus, languesco, dormito,
sopore vincor. (2)

(2) Indormis Cupido.

Sirenes
quatuor. Dormi pupule,
O somni Numina
Mulcet lumina,
Dulcis ingruat ocellis nox! (3)

Fortuna. Silentium! silentium!
Cupido quiescit, somnus ingravescit,
est hora fili, telum rape, sagittam
cape, & victa est res.

Genius. Non fido; crudelis est puer imbellis,
si furtum observet, miserum me!
Ne metue; est hora, sine mora descende,
Es alis instructus, rapinae fructus est
regia spes.

Fortuna. Confido sorti, me fido pennis. (4)
Quæ larvæ cœlites! Latrones! Latrones!
Juvate Superi!

Cupido. Quis hic? quis telum sustulit!
Puer nefande! (5) execrande! relinque telum!
Hoc jam est meum.

Genius. Vah insolentem! impertinentem, redde sagit-
Cupido. Hanc non dimittam. (tam.)

Genius. Occidam te.
Non timeo te.
Latro crudelis! occidam te!
Puer imbellis! non timeo te!

Cupido. Huc telum!
Est meum.
Redde!
Cede!
Volo.
Nolo.

(6)

(4) Sic conveniunt, & pugnant in aëre.

(4) Descendit ad furandum telum, Sirenes inclamant cantando ita, ut dormienti excitetur, & fugiat. Versus scenæ, Cupido excitatus canit.

(5) Volat post genium insequendo, ille hinc inde per theatrum in raptu fugit, hic semper sequitur, & deprehensum percussit, ut sepe precipitatur, sed iterum assurgat.

Venus. (1) O cœlites! quis impetit charum meum?
Cupido. Succurre Mater! adjuva!

Venus. Telum amatum, furto sublatum ah recipe!
Vah puerum furacem! latronem audacem!

Genius. Quid tentas? quid audes? (2)
Venus. Miserum me! cur tela surripis?

Venus. Tu nescis amare,
Vis Marte tonare,
Non sunt pro te.
Aria. Hæc chara sagitta
Est cordium vita,
Est telum amoris,
Non arma furoris.
Tu nescis amare, &c.

Genius. Clementia, ô diva! vota precantis respice!

Bella Dea
Cytherea,
Spes unica mea,
Ah telo me bea!
Remunera me.
Placare fletibus,
Amantis precibus!
Da Diva cupitam
Amoris sagittam.
Bella Dea, &c. (3)

Genius. Heu me! liquefcit ala!
Heu penna dorso solvitur!
Deicior, præcipitor, heu me! (4)

Venus, & Hymæus. Vade Tantale amoris, (5)
Capta corda casti oris,
Sed vanâ semper spe.

Aria. Jactatus Euripo,
Affectuum typo,
Semper fame cruciare,
Nunquam corde satiare,
Sed casâ semper re.
Vade Tantale amoris, &c.

(1) Provolat Venus.

(2) Sic accipit ad se Cupidinem, alteri rapti telum, Genium ad alteram partem medicæ recedit.

(3) Advolat Hymæus, Cereas alas tela resolvit, incipit rueret Genium.

(4) Sic cadit in Euripum.

(5) Dum hoc canitur, Genium vexatur à Sirenibus corda ori offerentibus, & subducentibus, qua viâ frustra captat, & in hac actione reductur machina post clausuram, recedentibus semper cum ea Sirenibus, & genio corda insequente.

E 2

ACTUS

Venus.

ACTUS II.

SCENA I.

HORTUS.

Rinaldus annulum dono ab Adelhaida acceptum considerans, & ex aquilæ insignibus suspicatus, quod res est, Adelhaidam Cæsaris Sponsam esse, facile conjicit, eam aut adventantis Cæsaris, aut Berengarij Victoris fore: dolore oppressus indormit, videtque in somnis amoris Deum amanti illudentem; experrectus, sibi ipsi vim inferre parat, sed impeditur a Landulpho, qui causâ cognitâ Martinum in odium trahens, Rinaldum in seditionis ciendæ societatem inducit, eo consilio, ut amoto Martino desperatis in arce rebus ipse, & Rinaldus fugam Adelhaidæ ad Othonem, Comite Rinaldo, persuadeant imminente nocte ineundam. Quo factô Rinaldus aliô notis vijs abductam, & Othoni, & Berengario Sponsam facili subtrahet. Consentit dolo delusus Rinaldus, dum reipsâ Landulphus hoc consilio Adelhaidam in Berengarij manus inducere intendit, prævidens fugitivos per obsessorum castra impune non abituros.

Rinaldus. Landulphus.

Rinaldus. (1) En quàm faventis pulchra sunt sortis bona, Dum præmiandæ dona virtuti parat! Te video, te nosco annule infelix! mei Tortura cordis, pacis internæ latro! Ingrata mulier! meruit hæc sanguis meus, Et vita toties barbaræ exposita neci, Ut te jugalem & extero Alemano dares! Adelhaida fallax! sine Rinaldus tuus, (2) Quem ad alta virtus promovet natum bona? O bella laus! sincera, Regina hanc dedit. Meruimus ista? sed quid infelix queror? Cecidere spes, succumbo fortunæ dolis. Si vincimur, captiva Berengarij Adelhaida præda est; vincimus? fit Cæsaris.

(1) Offertur altè elegantum annulum Cæsari, quem à Regina accepit.

(2) Loquitur ironice, scilicet ipsum sarcastice videt, max. tristatur.

O quantus istud lancinat pectus dolor! (1)
O chara mors! veni, extrahe afflictum malis,
Sortisque telis exime infelix caput!
O fata! (2) --- --- ---

(1) Ad latum theatri in terra recumbit.

(2) Indormit.

Ballo Symbolico.

--- --- Proh! quæ larva Rinaldum impetit? (3)
Quæ furia inultis audent illudere jocis?
Sunt somnia; sed haud vana, sunt ludibria
Funesta, triste sortis augurium meæ.
Ast quid ago? cur non finio sortem asperam,
Severa rumpens fila violentâ manu? (4)
Non dabitur alius fata rumpendi modus.
Perge mucro, rimare ilia, animamque extrahe,
Si tamen anima adhuc rebus est castis super.
Landulphus. Rinalde siste! (5) quid agis? Rinaldus. Abrumpo Deæ
Filum malorum vertici textum meo.
Landulphus. Quæ cura torquet? Rinaldus. Cerne; (6) vidisti fati?
Land. Vidi. Rin. Capis? Land. Quid nî? Capio. Rin. Sponsum novum.
Landulphus. Moderare sensâ, miles es, virum rege.
Rinalde, video, practicus mundi es parum.
Natante duos glutunt oculo bolos,
Finguntque in orbe gaudium Politici.
Cum flere mallet, ride, ut offensam tegas,
Ne des levamen amulo, qui te premit.
Me sequere, certum spondeo Adelhaidæ torum,
Super hoste duplici est pulchrior victoria.
Narra per urbem venditum Alemanis locum,
Locique cives; querere, Martinum voca
In odia, plebem publicis turbis move,
Se dedat hosti, extrema tentari neget.
Me jungo tibi. Martinus ille furcifer
Sic ibit aulâ, pandet ad Dominam viam
Utrique nostrum; Principi mox est fuga
Suadenda tecum, præda Berengario
Ne capta cedat, Cæsaris nocte assequi
Promitte castra. Si capit Princeps fugam,
Quo calle ductam devio voles, rege.
Utrique, & hosti, & Cæsari Sponsam abripis.
Rinaldus. Amice acuti specimen ingenij doceas. (7)
Landulphus. Consilia amici sequere, si virum sapias.

(3) Territus cum impetu surgit & furie, non pacatè loquitur.

(4) Extrahit pignoney, & cordi applicat.

(5) Retinet brachium, quo servit Sult.

(6) Offendit illi anulum.

SCENA II.

Manet Hortus.

Supervenienti Atalinda credit Landulphum pro se
Sapud Rinaldum perorare, ideò erga Landulphum
affabilis, objectis Rinaldo non sine aculeo Imperato-
rijs sponsalibus, sine ambagibus Cæsaris annulum,
alio oblato, ab eodem repetit: multum luctatus Ri-
naldus

(7) Obambulando delibe-
rat tacens. Interea super-
venienti Atalinda à longè
loquitur.

O quan-

F

naldus anulum restituens recedit cum dicto ad Landulphum, se ejus consilijs acquiescere. Hoc Landulphus de suo cum Rinaldo connubio intelligi Atalindæ persuadet, quæ læta Landulpho Reginæ alloquium, & suum in Martinum odium promittit.

Atalinda. Rinaldus. Landulphus.

(1) Accedit Rinaldus perhumaniter.

Atalinda. Favete sidera! pascere hic pectus meum! (1)

Rinalde salve; nuncia Adelhaidâ fero
Amica. Te salvere mea Princeps jubet,
Novumque mittit pignus affectus sui.
Sed repetit iterum nuperi donum annuli. (2)
En quam alteratur! ora suffundit rubor.

Rinaldus. Donata rursus munera ut Princeps petat?

Atalinda. Donavit error, annulus is est Cæsar.

(3) Loquitur ad partem. Landulphus manu prehensum tacite admonet.

Rinaldus. (3) Maledicta celo stella! Landulph. Dissimula, obsecro,

Non prode sensum. *Rinaldus.* Dona cur reddam mea?

Atalinda. Ostensus, haud donatus est tibi annulus.

Rinaldus. Cur mihi videndus? *Atalinda.* Cerneres ut spes tuas,

(4) Sequens carmen loquitur ad partem.

Quas in novella Cæsar's Sponsa tenes. (4)

Jam pertinaci vulnus inflixi ultimum.

Rinalde gemmam redde, quid nectis moras?

(5) Reddit anulum perhumaniter & velociter ad alitum se convertit. Insurrexerat in aureis Landulphus sensum arcano, & loquens abiecit.

Rinaldus. Reverere Dominam, & anulum acceptum refer. (5)

Valeto amice, consilia sequar tua.

Atalinda. Sic astra amoris puniunt injurias.

Landulphus. Optata proliis veneras. Juvenis sinum

In vota rursus trahere conatus tua,

Miranda feci, multa causatus diu

Suspendit animum, donec optatum dedit

Abeundo verbum: *Consilia sequar tua.*

Atalinda. Tibi quanta debeo mi bone! Excepi auribus

Mea vota proprijs. Denuo hæc negotia

Sinceritati credo constanter tua.

Vado, & receptum refero Reginæ anulum,

Dominæque pro te proximum accessum paro. (6)

Landulphus. crede, vivo Martini memor.

(6) Abiecit properanter irridente oculis Landulphus, qui eâ digressâ loquitur.

Landulphus. Hæc plaustra amorum machinis profunt meis.

Amat Atalinda, non amatur; hinc rogar,

Promittit; operam spondeo, & facio nihil.

Rinaldus affus, frigus ad amoris focum,

Jam spe voravit concavo lunæ thronum,

Conjugia credit certa, quæ Princeps tamen

Nec somniavit; juvenis ego spes erigo,

Animatur ipse, sperat, & ego rideo.

Utrumque foveo, promovent artes meas.

Quicunque sit, prodesse qui negotijs

Potest, fovendus est. Modò quadrigam vehat,

Quodcunque lignum sit rotæ, aurigæ parum est.

Vado ad tumultum; dexteram, & mentem applico.

SCENA III.

CASTRÀ.

Otho Imperator exercitum suum ante urbem inspicit, præsentatum sibi exauthoratum Ferrandum audit, & noctem acturus in urbem revertitur, sequenti aurorâ ipse, Ferrando Comite, castra hostium cum paucis suorum præviè speculaturus.

Otho. Fortmannus. Marquardus. Beomondus.

Sigbertus. Ferrandus.

Fortmannus. (1) Consurge miles! pone te! Cæsar venit. (2)

Ordine quadrato bellicum forma latus.

Otho. Quod sol Olympo, id Principes in orbe sunt,

Sunt anima rerum regiâ præsentia.

Oculo Imperantis abdito languent viri,

Virtus senescit; milites Martem timent,

Animata surgunt Principis vultu omnia.

Fortmannè, quo res bellicæ manent loco?

Vis nulla morbi sospitem campum tenet?

Fortmannus. Invictè Cæsar, militis vigor tui

Virtute fortis, Martium diem expetit,

Locumque pugnae. *Otho.* Nuncio places bono.

Miles solutus? arma, vestitus viris?

Annona campo? pabuli provisio?

Fortmannus. Res nulla campo, Auguste, defectum notat.

Otho. Provisus est exercitus: jam vicimus.

Invictus hostis militi sola est fames.

Videre coram singulos castris placet. (3)

Placere castra, laudo virtutem ducum,

Et militarem celebros providentiam.

Dum luce Titan alterâ accendit diem,

Præibo castra, militum parvâ manu.

Tu calle recto promove pone agmina,

Hostem paratus jungere ad signum tubæ.

Fortmannus. Cæsar triumphat! laureis mille implicet

Fortuna sacrum verticem, & palmis manum.

Sigbertus. Auguste Cæsar! hostium è castris viro

Vultum petenti Principis loqui annue.

Otho. Per proditores vincere haud est Cæsarum.

Recedat. *Sigbertus.* Haud est proditor, veteris fide

Domini solutus. *Otho.* Audiam, voca ocyus. (4)

Ferrandus. Fide solutus Principis quondam mei,

Cujus sub umbra militum Dux audij,

Me voveo magnæ Cæsar obsequijs tuis.

Mihi notus hostis, castra perspecta omnia,

Docedo, quis sit valla rumpendi locus.

Cæsar fidele pectus hoc armis proba.

Otho. Veteri relicto cur ducem inquiris novum?

(1) Silente theatro per

modicum tempus

castra Othoni, in quibus mi-

litarum libertate cognitur,

salutar, ludium, pulsantur

tympana ad militarem fitu-

lam, excessi alij dermunt,

canoni alij, &c. Mox pro-

dit Fortmannus.

(2) Consurge repente

militis, & disparentibus re-

bus alij, convocati per tym-

panum stant militari ordi-

ne. Adveniente Cæsare ta-

cent tympana.

(3) Hæc militaria musice

concentus à militibus Cæsa-

ri exhibetur, qui interea

circumiens inspicit, & lo-

strat militem, Mox rever-

sus loquitur silente musica.

(4) Inducitur Ferrandus,

qui Cæsari geneflexum loqui-

tur.

Ferrandus. Narrare longum est, scire cum voles, jube.
Otho. Places. Fidele credimus pectus viro.
 Nos sequere, castra in crastinum præibimus.
 Dubium facientur practici Martius duces,
 Plus transfugarum proferit, an noceat fides.

SCENA IV. URBS.

EXcitur à Rinaldo, & Landulpho seditio, in qua
 Martinus furori populi ægrè ab Athone eripitur.
 Rinaldus, & Landulphus ad Adelheidam properant,
 fugam ex conditio persuasuri.

Rinaldus. Landulphus. Atho. Martinus.
Civis 1.us 2.us 3.us 4.us 5.us 6.us

(1) Antequam prodeat
Rinaldus, sicutur forma ur-
 bis more Italico alij negotia
 tractantibus, alij colloquia
 tribus, alij differentium exe-
 centibus, alij vendentibus,
 diversa, &c. Tandem Se-
 nient Rinaldus aliquot col-
 loquentes cives alloquitur,
 manente foro ut supra.

(2) Incipit Sacillare po-
 pulum alij credentibus, alij
 contradicentibus.

(3) Prodit Martinus, quo
 viso Landulphus, cives pro-
 fundius in theatrum abdu-
 cit, ubi gestu, motu, &c. si-
 gua colloquij indignatione
 exhibet loquente inter-
 roga Martinus.

(4) Ille cívium aliquis à
 reliquis cívium Martinum
 transiit promeditate brachio
 in illum impingens, nec re-
 spiciens scenam ingreditur,
 & per altam ad foveas ve-
 greditur. Martinus homi-
 nem afficit audentem nihil
 dicere, vox loquitur.

(5) Cívium regressus scenam
 impingit ut supra. Sicta-
 men, ut se invicem sacris
 aliquamdiu afficiant, vox
 loquitur Martinus, cui im-
 pertinenter insulstat cívium.

Rinaldus. (1) Salvete cives optimi! *Civis 1.* Servi tui.
Rinaldus. Quid agitur? equis sermo subtristes premit?
Civis 2. Sors misera belli vellicat. *Rinaldus.* Major brevi
 Ferenda restat. *Civis 3.* Fata prohibeat polus!
Rinaldus. Sic est amici, prodimur, simul extero
 Mancipia fœda Teutoni omnes vendimur.
 Cæsar propinquat, Italia libertas perit,
 Adelhaida Sponsa est Cæsaris, dos Italia.
 Landulphus nunquid non? *Landulphus.* Dissi! quò venimus!
 Unòque proditore Martino quidem. (2)
 Sunt vera cives, credite hæc verissima.
Civis 5. Quid nunc agendum? *Landulphus.* Ex urbe pellendus vasa
 Martinus, & cogenda Regina est minis,
 Ut imminenti liberet cives metu.
Civis 6. Violenta res hæc. *Civis 1.* Perfidia facinus notat.
Civis 4. Quid perfidia? necessitas facinus jubet.
 Salvanda patria, Italia servanda est, viri!
 Victima cruorem patriæ obsequijs dabo.

Civis 3. Pro patria imam sanguinis guttam offero. (3)

Martinus. Prodeo recenti vespere, ut captem leves
 Zephyri favores. Melius his utinam meus
 Respiret animus! Lugeo Adelheidæ vices,
 Quas spes timore mixta suspensas tenet.
 Cupio mederi, nescio afflictus modum. (4)
 Capio salutem; hæc aulico non est nova.
 Hæc sunt fidelis Principi regalia:
 Rivalium invidia, opprobria, plebis odium.
 Exofus est, qui publico favet bono.
 Tenes favorem Principis, sicut es reus,
 Ut tela linguæ lancinent cutem intimam.
 Sed ista spernit aulicæ doctus scholæ. (5)
 Quid petis amice? *Civis 3.* Quid petam? aurum commoda,
 Quo veadidisti Patriam, & Dominam exteris.

Marti-

Martinus. Quid somnias? *Civis 3.* Venit Otho nunquid exterus?

A te vocatus? *Martinus.* Te ista superant mi bone,
 Curanda linque publicis isthæc viris.

Civis 3. Tu, tu relinque publica! es Deo facer,
 Politica sine! te publicis non implica.

Martinus. Tacendo melius vincitur plebis furor.

Author malorum Clerus est plebi omnium,
 Quia serviendo commoda haud quærit sua.

Civis 3. Non ceder aitus, proditor nequam tibi,
 Cogenda vi Regina, det pacem suis,

Tu proditoris præmia rebellis feres. (1)

Arma! arma cives! *Civis 1.* Arma! *Civis 2.* Pacifici juvat

Vi cum hoste! *Civis 4.* Cuncti prodimur. *Civis 5.* Nos vendidit

Regina Othoni mancipia fœda extero.

Civis 6. Martinus ista consulit. Fugit latro! (2)

Atho. Quis hic tumultus? *Civis 1.* Proditor ubi furcifer?

Atho. Compescite turbam miles, ausus comprime.

Civis 3. Quærendus omni est proditor viâ, & domo.

Civis 4. Sunt danda Regi pacta Berengario.

Atho. Insequere miles, divide rebellem manum.

SCENA V. ATRIUM.

ADelhaida, sub diei crepusculum recipiens Cæsa-
 ris anulum ab Atalinda, plaudit, sed ab accu-
 rente Rinaldo, & Landulpho gaudia in luctus abe-
 eunt, dum territæ Reginæ populi seditionem expo-
 nunt, quam superveniens Atho confirmat, & mox
 ad tumultus componendos recedit; dum interea
 Rinaldus, & Landulphus Adelheidæ nocturnam cum
 Rinaldo fugam, insciâ Atalindæ, persuadent, Regina
 cum Rinaldo ad mutandum in virum habitum re-
 cedit.

Adelhaida. Atalinda. Rinaldus. Landulphus.
Atho. Ephebi duo.

Adelhaida. Seniores terminat vesper diem;
 Quam Phœbus ortum. Recreat Atalindæ dolus
 Jam reducis animos: læta jam plaudo simul,
 Quòd fors favoris prodromum ostendet sui.
 Atalinda narra, qui tuus cessit dolus.

Atalinda. Ad vota profusus Cæsaris recipere anulum: (3)

Rinaldus affu caprus hunc mittit tibi.

Adelhaida. Sic laus Olympo! chara me reddis mihi, (4)

Sed quid misellus? stupuit? *Atalinda.* Initio haud parum;

Ast ubi loquentem fraude conceptâ audij,
 Quievit animo. *Adelhaida.* Chara, progressum doce,
 Modumque fraudis. *Atalinda.* Fabula est dulcis quidem,

G

(1) Ad clamores occur-
 runt cives diversi, Marti-
 num fugi, & sic seditio.

(2) Supervenit Atho cum
 milite ad reprimendum po-
 pulum, sed frustra, cívium
 cumulatim scenam ingre-
 dientibus quasi per urbem
 Martinum quæsiturus.

(3) Dicit reverentem an-
 nulum.

(4) Ille sedet Regina, &
 læta Atalindam examinat.

Sed

(1) Accurrit Ephebus Rinaldus annuncians, qui mox superveniens territam Reginam alloquitur.

(2) Alter Ephebus Landulphum annunciat, quem obvium procedens Atalinda inducit.

(3) Abis Atalinda manente sola Regina cum Rinaldo & Landulpho.

(4) Stridit gladio Otho ingreditur, mox abis.

Sed longa. Domina! vix pedes horto extulsi,
Subibat aulam juvenis. (1) *Ephebus*. 1. Affatus tuos
Anhelus ore, Domina, Rinaldus petit,
Alloquia tristis urget. *Rinaldus*. Adelhaida Domina!
Rebelle vulgus urbis in foro undique
Corripuit arma, & pertinax urbem dare
Constituit hosti, extrema tentari negat. (2)
Ephebus. 2. Landulphus orat anxius Domina loqui,
Sulpirat ore, mente confusa ingemit.
Adelhaida. Assiste coelum! *Atalinda*. Domina Landulphus venit.
Adelhaida. Landulphe mi, quid agimus? *Land.* Heu Princeps! dolor
Mihi verba reprimat, plena res periculi,
Seditio populum, & dirus exagitat furor.
Vult dedere urbem, consule saluti obsecro.
Adelhaida. O dura fata! *Atalinda* Martinum voca. (3)
Rinaldus. Frustra est. Furor raptus infans omnium
Casus jacere creditur in urbis foro. (4)
Otho. Res est sub ictu Domina, vesanus furor
Plebis protervæ tentat urbem dedere;
Vado, furenti pectus opponam foro,
Sopire verbo, aut ense tentabo minas.
Adelhaida. Miseranda fors! quos implicas casus mihi?
Landulphus. Periculosum est Domina, rumpenda est mora.
Adelhaida. Quid misera faciam? pande remedium. *Landul.* Fuge.
Adelhaida. Quò fugio? *Rinaldus*. Vesper, Domina, jam cælo imminet;
Me comite, & altæ noctis obscuro duce
Delude notis hostium vires vijs.
Mihi nota campo semita occulta, hoc duce
Tu castra Othonis Phosphoro attinges novo.
Adelhaida. Res dura nimium. *Landul.* Sed necessaria! *Adelha.* Putas?
Landulphus. Et suadeo simul. Veste mutata, levi
Hoc comite Princeps profugis negotio.
Rinaldus. Resolve Domina, fide, Rinaldi latus
Te ab hoste tutam Cæsari Sponsam offeret.
Adelhaida. Si sic olympo placuit, ut mundo darem
Documenta fortis asperæ, quid Principes
In orbe sint, quàm lubricæ incertæ vices,
Inclino magnæ colla providentiæ.
Landulphus. Resolve Princeps. *Adelhaida*. Fiat, occulto tametiam
Moveamur abitu, nota sit fuga nemini
Te præter unum, veste mutata sequar,
Rinalde, fidum, quod fugæ defers, latus.
Eamus! *Rinaldus*. Est probata, cui credis, fides. (5)
Landulphus. Peracta est tandem fabula, in castris fera
Delusa cecidit, attigit scopum labor.
Regina stupeo prompta consensit dolo.
Suadere facile est femina, at non Principi.
Natura magnis majus ingenium dedit.

(5) Abis Regina cum Rinaldo manente Landulpho.

SCENA VI.

URBS.

Concubiâ nocte illustrata ignibus Verona Imperatoris adventum celebrat publicos inter ludos, quos personatus Cæsar ad explorandos civium in se animos coram inspicit, aurorâ surgente, exercitum præiturus.

Otho. Marquardus. Sigbertus. Fortmannus. Beomondus.

Otho. (1) Cum Regna regnis Principes augent novis,
Quantum novella firma sit potentia,
Ex subditorum tangere affectu licet.
Violenta nusquam imperia durarunt diu,
Aversus animus facilis avertit fidem,
Mutatque Dominum. Cæsares amor facit.
Verona sceptro colla submisit meo,
Et festa adornans civium spectacula
De more patrio Principi applaudit novo.
Hæc veste mutâ propius inspicere libet,
Ut urbis animos proprio aspectu legam.
Stipate nostrum ponè conjuncti latus.

Marquardus. Confido Cæsar, jungimus fidam manum. (2)
Sigbertus. Quàm bella, Princeps respice, hæc infania est!

Hæc pompa, fateor, lumina aspectu rapit.

Marquardus. Popularis est hoc gaudij lepidum genus.

Otho. Spectare paulum plebis ingenium juvat.

Ballo.

Otho. Recreavit animos lepidus hic nostros jocus.
Adelhaida, sine te pectus hoc nunquam tamen
Pleno fructur gaudio. Nulla est quies
Impensè amanti. Est circulus centro carens.
Stomachus amanti quolibet non pascitur,
Selecta sapiunt, gustus est cuivis suus.

(1) Visitur ceteris noctis tempore theatrum stellis illuminato in singulis marcibus ibi illuminatarum celebrantur concessa in planum Cæsari adventus Bacchi festa, comparat personam personam cum canibus, saltibus, musica, gestulationibus, &c. Commiscent se personatus Cæsar cum suis mox elevatâ lævâ lequitur ad audire.

(2) Cæsar circum per theatrum, interea procedit cum musica integra pompa saltatorum, qui foras progressi si saltum instituant.

SCENA VII.

CAMPUS.

Berengarius intempestâ nocte castra sua lustrans in cœlesti Phenomeno malum omen observat, tentur & duces focij, quos ad conferendas cum Othone manus animat; animadverso eorum pavore furit, Missio Alberto filio, qui in vicino nemore, locatis insidijs, Othonis adventum observet.

SCE-

G 2

Beren-

*Berengarius. Albertus. Pompejus.
Scipio. Metellus.*

(1) Continuat flebata vox
per totum; Exit Rex cum
amicis, preferentibus facies
Ephelus.

Berengarius. (1) Heroa Martis pectora! infracti duces!
Quid agimus? anne viribus castrum novis
Est impetendum? remedia extremis malis
Extrema sunt. Persepe quod longo negat
Fortuna Marti, id hora concedit brevis.
Quid ad hoc? referte vota, consilia audiam.
Albertus. Invicte genitor, nullus est animus viris,
Exincta virtus, occupat timor omnia,
Vix credo, restat magna tentandi locus.

(2) Oritur cometes in ca-
lo.

Berengarius. Et quis timorem militi incussit meo? (2)
Pompejus. Adeste sentit Caesarem, Alemana agmina,
Gentem ferocem, laureis tot inclutam
Pavescit, horret, animus haud constat sibi.

Berengarius. O rem pudendam! milites mortem timent!
Ars prima Martis: temere horrorem necis.

Scipio. Servanda gens est, Domine; flos exercitus
Florere secum Principes magnos facit:
Servandus est. **Berengarius.** Aluntur, ut edant, milites?
Imbellis ista mulier, haud vir consulit.
Tu sensa vetulis prome, non viris tua.
Servare timidi militem est semper Ducis.

Scipio. Servare gentem providi est semper Ducis.

Metellus. Fatale signum magna porcendit mala.

Berengarius. Quod illud? **Metellus.** Astra suspice, & monstrum vides.

Scipio. Fatale fidus! **Berengarius.** Ergo non mundus modò,

Sed ipsa nostris sidera insultant malis?
Iniqua fors! injusta! non digna aethere!
Es, video, mulier, foemina, haud viro faves!
Virtute sed vincendus est furor Deae.

Metellus. Virtute fatum vincitur. **Berengarius.** Talem volo.

Scipio. Da posse. **Berengarius.** Miles vincere, ubi voluit, potest.

Metellus. Cum posse velle militi attonito deest.

Berengarius. Nolit, vellicve, valla compulsus petet.

Alberte perge, militis turmam rape,
Et nocte densa proximum nemus infide,
Quid luce Caesar auspice movebit, doce.

Albertus. Ad iussa Patris moveo festinus gradum. (3)

Berengarius. Abite castris, miles assurgat vigil,

Partes in omnes spargere paratus necem.

Rex ipse vigili castra lustrabo pede,

Dum luce prima Cynthius reddidit diem. (4)

Infame cælum! sidera infanda! impia!

Cur me levastis regii ad culmen throni,

Si, quam dedistis purpuram, discerpitis?

Est stricta Regum tunica, fortiter adjacet,

Non exuenda, nisi simul pellem exuas.

Agon potentiae gravis lucta est; duas

Facilius animas, purpuram quam unam exuis.

(4) Sidus afficit & incre-
pat; mox subsistit, & suspi-
rate.

(3) Abit.

SCENA VIII.

Manet Campus.

Dum Adelhaida militis vestem induta cum Rinal-
do sub medium noctis per castra Berengarii fu-
gere tentat, incidit in vigiles hostium; fit tumultus,
Rinaldus viriliter configens capitur; Regina in vici-
nae sylvae cava arbore se recondit, dum Rinaldus ho-
stem sustinet.

Adelhaida. Rinaldus. Albertus. Miles.

Rinaldus. (1) Regina sequere, modica jam restat via,
Sylvam tenemus. **Adelhaida.** Sidera favete incluta!
Miseria innocentia! quas subis mundo vices!
Cum ludit aether, Principes sunt tellera. (2)
Rinalde! superi! **Rinaldus.** Ne metue, refer pedem.
Præterijt inspector vigiliae. Pergimus.

Adelhaida. Subsiste paulum, ut pavida respirem metu.

O fors acerba! fugimus! hoc non est novum. (3)

Quod terga nata purpure lacer tegat

Militis amictus, scena mihi non est nova;

Ast fugere Sponsam Principis summi, sibi

Jam jam propinqui, & Caesaris, id, id est novum.

Rinaldus. Tace. **Adelhaida.** Juvate sidera. **Miles.** Arma milites!

Ad arma! **Rinaldus.** Sustineo impetum, fugam arripe.

Albertus. Miles coërce latera, captivum tene. (4)

Miles. Captus tenetur. **Albertus.** Fare, quis fugae est comes?

Rinald. Nemo viroŕu. **Albert.** Fallis. **Rinald.** Hoc juro. **Albert.** Nemo

Percurre miles! **Miles.** Astra! quid cerno! superi!

Venite socij! Alberce! Rinaldum tenes. (5)

Est ipse. **Albertus.** Fare, tune Rinaldus? **Rinaldus.** Fui,

Cum liber essem. **Albertus.** Sub jugo es. **Rinaldus.** Sed non tu.

Albertus. Captivus es. **Rinaldus.** Sum fortis. **Albert.** Occumbis mihi.

Rinaldus. Virtute nunquam. **Albertus.** Cingite in gyrum latus.

Vado, & parenti prodromum fortis fero.

Statione maneat miles immotus sua. (6)

Adelhaida. Abiêre. Sed ego misera, quò verto pedem!

Ignota sylvæ tesqua! nocturnum chaos!

Prærupta claustra montium, invisum nemus!

Nudata comite latera! quò flecto gradum?

Adelhaida! quis te hinc perditam educet Deus?

Qui nescit urnas Principum incertas, levem

Facilemque labi fortis infidæ pedem,

Te videat Adelhaida. Genita ad sceptras, & thronum,

Jam nupta Regi, Domina regnorum potens,

Jam nuda, sola, sine comite, victu, casa

Pererro sylvas: nec ubi sum, infelix scio.

Quæstia toties Sponsa sprevi Principes,

Thalamósque Regum; præda nunc maneo feris,

(1) Continuat scenam ostia,
Videtur arx obsessa, à longe
lanceo pede prodit Rinaldus
Reginam manu ducent, lu-
cerna præluce infirmitas,
nuda in manu ferro.

(2) Ille progreditur in-
spector nocturna vigiliae, per-
vita Regina se verrat cum
Rinaldo, donec ille pertran-
seat, militari more à vigili
militari roŕera exacta. Max
prodeunt iterum reŕerata
incerta.

(3) Ille clamat Vigilia, ni-
hil respondentibus Rinaldo
& Regina, ne quidem ad 2.
clamorem: tumultum exci-
tat, erumpunt milites cum
Alberto, quibus dum se stre-
nuè opponit Rinaldus, Re-
gina se in vicinam sylvam
recipit, ille capitur.

(4) Assurget illi gladium,
& balteum militari,
(5) Agnosceŕ Rinaldum
à milite, alij ad spectacu-
lum concurrunt.

(6) Digredietur cum suis
Albertus, nemine viso exit
Adelhaida.

Et quod malorum pessimum, diræ famis.
 Heu solitudo tristis! heu silentia!
 Quæ me recondant antra! quæ specus tegat!
 Satiare fortuna! satiare! spes meas
 Absorbuit; qui sapie, bolum ingere!
 Sed quid ago? quæ me furia dementem rotat?
 Oblita siene Numinis, cœcum nemus
 Fatigo questibus? excidit cœlum mihi?
 Converte vultus, fidera, Adelhaida, aspice!
 Hæc est suprema, & alta Providentia;
 Compece te, non scribe leges Numini.
 Ah parce Numen! verba, quæ fudit dolor,
 Incauta feci! adoro te, supplex tuæ
 Prosterrior humilis famula Providentiæ.
 Errabo sylvis, horrida me abdant specu,
 Opperiæ aliam Numinis Clementiam.
 Sylva: innocentes! nemora mansueta! placida!
 Recipite me novum hospitem, vestro sinu
 Misera recondar! supplico, vel antrum date!
 Adelhaida macte! subde te! est cœlo Deus;
 Cum humana cessat cura, Divina incipit.

INTERLUDIUM

Quo pars dramatis primâ die exhibita clauditur.

Obsequium Academicum fessos laboribus, & altâ
 jam nocte sopitos excusat Comœdos, & Augu-
 stissimos Spectatores ad alteram dramatis par-
 tem pro sequenti die humillimè invitat.

Obsequium Academ. Monarchæ Augustissimi! Augusti
 Serenissimi! nox alta fessos obruit, somno premit
 Comœdos, parcite! Affusus genibus Actorum som-
 nolentiam, theatri imperitiam supplex deprecor, in-
 genij defectus clemens excuset affectus.

Aria. { I.
 Bona nox!
 Dignemini redire,
 Spectaculum subire
 Monarchæ potentes,
 Augusti clementes!
 Dum nova redit lux,
 Theatra emendabo,
 Spectacula curabo.
 Vires recolligam,
 Errores corrigam.
 Bona nox!

2.
 Bona nox!
 Ad astra me levabo,
 Et Numen invocabo,
 Dent cœli favorem,
 Et menti vigorem,
 Dum nova surget lux.
 Dij servent, precor Vates,
 Augustas Majestates.
 Dent tantos hospites
 Redire sospites!
 Bona nox! (1)

(1) *Volat obsequium ad
 superos.*

SECUNDA DIES.

CHORUS II.

CAMPUS.

Berengarij Genius, ob negatum sibi à Venere amoris telum, ejusdem stellam, Gigantum auxilio Apenninos montes congerentium, cœlo deijcere nititur; succurrit Veneri Hymenæus, qui, inserta à Jove tædæ suæ fulminis virtute, Gigantes prosternit. Genium intra Apennini montes se occultantem Jovis Aquila quærit, raptoque super Apennini clivo novo amoris Tityo cor depascitur, plaudente Hymenæo, & raptum cor Jovi deferente in pignus Victoriæ.

PERSONÆ.

Venus. Hymenæus. Genius Berengarij. Gigas 1.us 2.us 3.us 4.us 5.us 6.us 7.us 8.us 9.us 10.us

(1) Comparat stella Venus, (1) *Venus.* (1) Auroræ Venus nuncia,
Genius, sifuntur ex utroque scena latere montes Apennini.

(2) Elebant se in medio (2) *Aria.* (2) Volate Alaudulae,
theatri quinque alaudæ, dissoluta in forma insignium Ausonia, evolantes rursus deorsum feruntur.

(3) Prodit Genim.

Genius Bereng. (3) Te video, stella perfida! sidus sinistrae sortis!
Semperne sic inultus tua cernam lumina?

Aria. { Maledicta Venus stella!
Indigna cœlo stas!
Mihî negas feroc tela!
Quæ iniqua hosti das!
Maledicta Venus stella!
Indigna cœlo stas!

Venus. O impiam dementiam! imbellis, audax pugio,
Vexare tentas sidera!

Genius. O impiam superbiam, mox puniendam!

Aria.

Aria. { Te cœlo deturbabo
Immitem Deam.
Ad orcum relegabo
Te hostem meam,
Ut puniam te.

Venus. Vanum luctaris, frustra conaris, rideo te!
Genius. Rides me? mutabo risum fletibus, negata tela solves.

Aria. { Apennine,
Mons Divine!
Frangere colles,
Rumpe moles,
Da proles heroës,
Ulciscere me.
Invictos gigantes,
Aufoniæ Atlantes,
Profundo suscita,
In astra concita,
Ut vindicent me. (1)

Gigas 1.us Quis hic? quis mæstus ingemit?

Genius. Quis nostra possit Numina?
Telluris almæ pignora, viri potentes sæculi, succurrite, amantem vindicate! hæc stella dura, perfida, speculum amoris iniqua donat extero, quæ tollit inquilino.

Gigas 1.us Iniqua Dea!
2.us Impia rea!
3.us 4.us Injusta Diva!
5.us Labes patriæ!
6.us 7.us 8.us Indigna cœlo stella!
9.us 10.us Probrum Aufoniæ!
Omnes. Megæra siderum!

Gigas 1.us Huc sodales (2)

Aria. { Immortales!
Rumpite montes,
Frangite colles;
Deturbanda,
Execranda
Est cœlo stella.

Terrena discat temnere,
Humanas vires spernere,
Gigantum valorem,
Telluris furorem
Dejecta sentiat.

Omnes. Concurramus! constringamus, montana congeramus, (3) ad astra scandamus! sidus iniquum deijciamus.

Venus. O Numina juvate! succumbo stella monstros!

Heu victa cœlo decidam, juvate!

Omnes Gig. Deturbetur! evertatur! prosternatur! (4)
Megæra depellatur! fugetur cœlo!

I

(1) Apennini montes aperuntur, ex quibus unus vel alter Gigas medio Gifus corpore proficitur.

(2) Erumpit ex sua petra, in medio aria incipit se reliqui movere, & ad egressum expedire.

(3) Effrunt ex petra, & succumbit incipient montes constringere, quique humeris molem suam imponendo.

(4) Congerunt montes.

Hymn.

(1) Advolat cum face, Et tenet aquilam velut frano coarctens.

(2) Jactat facem, ex qua fulmen exit, cernit monti vagos.

(3) Cadunt velut percussit intra scenam. Volat aquila.

(4) Fugit Genius, Et hinc inde intra frons montium se conatur abscondere. Interea aquila incipit volare in grænam querens protervum. Hymenam fugiens canit.

(5) Hic aquila postum in elice montis Genium rostro impetit, Et ad finem cor extrahit, extrahit ore tenaci re velat ad Hymenam.

Hymenam. (1) Ne metue Diva! Jupiter tædis maritat fulmina, sacrumque mittit alitem. Vah proles nefanda! monstra execranda! ad Tarrara abite! vos fulmino, (2) perite.

Gigantes. Heu! heu! perimus! (3)
Genius. Heu me! juvare! fugio! me ales insequitur, Quæ me recondat umbra! (4)

Hymenam. Perge satelles cœlitum,
Hunc insolentem, perditum
Aria. Ungue implica.

Discerpe rostro pectora,
Rimare cordis viscera,
Stellam vindica. (5)

Genius. O dura Providentia!
O fata tremenda!

Aria. Discerpit ales viscera!
Dilaniat!
Emorior!

Venus, & Hymenam. Qui gratia illectus
Vult cogere affectus,
Si corde punitur,
Nec poena finitur,
Dum pereat cor.

Aria. Fit victima furoris,
Novus Tityus amoris,
Quem amor prodit,
Cui fibras rodit,
Depascitur cor.

ACTUS

ACTUS III.

SCENA I.

CUBICULUM.

Informis tota nocte Atho, animo triste quid præfagiente, sub auroram ab Atalinda turbatur, perditam Adelheidam cum lacrymis annuntians. Horret Atho, & secretum solius Rinaldi, & Landulphi cum Adelhaida colloquium intelligens ab Atalinda, in suspicionem trahitur contra Landulphum. Supervenit nuncius, disparuisse Rinaldum, referens. Afflictus Atho, Martini à Regina absentiae sinistros eventus adscribens, abit, in mœnijs militi prospecturus.

Atho. Atalinda. Miles 3.us Gassaldus.

Atho. (1) Quovis labore gravior est somni iniquis. Quo plus fatigor, amplius fugit sopor. Liberte lude, Morpheum plectro excita. (2) Nescio, quis horror territam mentem occupat. Sunt fella somno lumina, sopore obruor. Vix cepta tamen, abrupta jam fugie quies. Præfagit (3) animus triste quid! superum fidem! Feralis umbræ specimen obversans sinu Confundit animum; pæveo, quid paveam, haud scio. Funesta nox! benignius chordam increpa, Leviusque tange plectra. Proh! detur quies! (4) Turbata mens auguria præfagit mala. Egrè renatum pavidus exspecto diem. Quis strepitus iste? Gassaldus. Domine! pulsantur fores. Atho. Quis pulset, audi. (5) Nocte concubia, diem Revchente nondum Cynthio, ad fores fragor Portendit aliquid. (6) Gassaldus. Pulsat Atalinda, expetite Anhela vultum. Atho. Atalinda? nocte? & ad fores? Accendite faces, veniat admiffa oculus; Non vanus augur terror informis fuit. (7) Atalind. Princeps, ubi Domina? Atho. Quæ Domina? Atal. Tua, & mea Quælibet nullo cernitur in aula loco. Atho. Præfagiebat animus informis mala! Ignota loqueris, stупeo, vix compos fui. Atalinda. Res certa Princeps! suspicor vehemens fugam.

(1) scena refert cubiculum, & Atho afflicti in reclinatorio sub Cenopau more lethi antequam pendula in alto lampade ardente, & fustibus sedet Phœnices. Atho se vertit hinc inde, more informis somnum captans, & loquitur per interitum. (2) Medice indormient repente territi afflicti in sinu volentes assurgere, & loquuntur.

(3) Compensat se ad somnum, max repente exsultat, & stat non progrediens. Atho se iterum compensat.

(4) Exsultat iterum, & aliquot passibus flectit, quasi alium insequeretur, cum fletu loquitur. Atho se strepitum intra scenam more pulsantem foret.

(5) Abit anticum intra scenam.

(6) Egreditur anticum, mox infans reproditur.

(7) Ingreditur anticum, Atalinda, & Ephebum face præluceps.

Postquam tumultus nuncium exorti tulit,
Vidi silenter multa Landulphum loqui:
Tacitè locuta filio dein tuo,
Cubile petijt Domina, non visa ampliùs.

(1) Miles ingreditur.

Suspicio me non vana sollicitam tenet. (1)

Miles. Ignosce; sine duce hostibus muri patent.
Atbo. Rinaldus ubi? Miles. Disparuit. Atbo. Superi boni!

(2) Abijt Gostem nocturnam cum Vittæ. Induitur cassidem, balneum, gladium, &c. ab amico loquitur se induens.

(3) Abiit cum Atalinda loquitur.

Horrore frangor, animus haud constar sibi.
Propera reversus valla conscendo ocyus. (2)
Atalinda, muros repeto, tu invertè omnia,
Inquire Dominam, plura dum redux loquar.
Martine fide Principi semper tuæ, (3)
Cui nebulo nunquam fraudibus placuit suis.
Tuæ hic ab aula fructus est absentia!

SCENA II.

CAMPUS.

Otho, suis ad cavendas insidias per sylvam dispositis, speculatur hostium castra, reclinatus super arbore, in qua Adelhaida, illum Berengarij militum aliquem credens, anxia latitat. Prodit latentem, spectrum creditam, Ephebus resiliens; Otho gladium stringit, fugit Adelhaida. jam jam ab indi-
gnante Cæsare perimenda Cæsarem inclamat, suspendit ictum. Cæsar, de nomine interrogatam agnoscit mutuos inter affectus.

Otho. Adelhaida. Ephebus 1.us

Adelhaida. (4) Quem nox tegebat sortis afflicta statum,
Aurora pandit. Nunc video, quis me locus,
Quæ sylvæ teneat, lustra deserta, invia,
Prærupta nemorum tesqua; despero exitum.
Nunc video, quis me amictus occultam tegat.
Vix nosco me. Proh! lacrymabiles vices!
Heri frequenti comite Regina audij,
Et Sponsa magni Cæsaris Othonis; hodiè
Incola ferarum, serva, mendicabulum.
Nox una tantum poruit? ita jussit Deus.
Lamenta mitte Adelhaida, tua dudum hæc Deo
Pietas sacravit. Nil revoco. Meam lubens
Hoc nemore vitam, si placet superis, traham.
Parata sum, nil renuo. Vos mihi modò
Urbana nemora, & arborum mites comæ
Narrate linguis frondium, ubi fluens scum
Extinguat unda, quæ lever radix famem.
Valete pompæ! strepitus aularum vale!
Et tu (sine loqui me dolor!) Cæsar vale!

(4) Visitur in prospectu obsidi arcis, desortu est sylva, ex qua egreditur Adelhaida.

Remota strepitu meliùs hic vivam mihi,
Ubi nulla regnat fraudis invidia, aut dolus.
Fortuna grates reddo, quod furens Dea,
Hæc me beatam pace, mundo subtrahas.
Sum sola! meliùs quàm socia fallacia.
Sum sola! minimè; si meus mecum est Deus.

Hic sola soli pectus, & mentem dabo. (1)

Otho. Præite taciti. (2) Adelhaida. Sidera! homines audio.

Otho. Lustrate circum, ne sit insidijs locus. (3)

Hic fronte rectâ castra speculâri juvat.

Adelhaida. Assiste Numen! arboris subeo cavum.

Otho. Hic ergò locus est, animus ubi noster animat?

Res inquieta est nimis amor; pacem negar

Puer sagittis, dum scopum feriat suum.

Quoque est amanti proximior, urget magis.

Propinquo amori, at hostis est vallo prius

Armis movendus. Credo, jam suspirijs

Potuisse pelli profugos hostes meis. (4)

Adelhaida. O grande Numen! si uspiam, nunc adjuva,

Hora est, missellam! millicies sylvas colam,

Quàm præda sum captiva Berengario.

Otho. Munia video valla, cum situ optimo,

Sed vis amoris fortior franger obicem.

Adelhaida. Timore pereò! Otho. Est miles Alemanus mihi,

Perrumper istud Teutonum virtus Chaos.

Adelhaida! lumen quando te videam meum! (5)

Ephebus. Juvate superi! Cæsar! hic spectrum latet.

Humana facies arboris putri cavo

Hic delitescit. (6) Fugio larvam Tartari.

Adelhaida. Heu me pereò! Otho. Scelerate, crudelis latro!

Adelhaida. Succurre Cæsar! Otho. Cæsarem vocat? quis es?

Adelhaida. Adelhaida sum. Otho. Porrenta! (7) Nosco lumina!

Assurge Princeps! parce quod fecit tui

Deceptus error; pristinum erranti, precor,

Non tolle amorem. Adelhaida. Verba quid amoris sonant?

Quis es tu? Otho. Amicus Cæsaris. Adelhaida. Amorem tibi

Spondere nequeo. Cæsaris sum. Otho. Hoc sufficit.

Adelhaida. Suspicio crescit, ecquis es tu Cæsaris

Amice? Otho. Amicus sum tuus. Adelhaida. Nomen doce. (8)

Otho. Inscripito hæc nomen docet. Nostis manum?

Adelhaida. O magne Cæsar! humilis adfector tuis

Ancilla pedibus. Parce, quod tardum genu

Non ante adoret Principem, & Dominum suum.

Otho. Adelhaida! quis te hoc nemore mihi donat Deus?

Assurge Princeps; fata quæ hic loci tenent?

Adelhaida. Te, te perebam profuga, Regum maxime!

Dum obsessa plebs imperia decretat mea.

Otho. Cur sola? Adelhaida. Fugi comite Rinaldo, impia hunc

Fortuna nemore hoc hostibus prædam dedit,

Fugiente me, constante pugnantem manu.

Otho. Quàm gratiosas nutrit hoc nemus feras!

(1) Hic strepitum intra scenam, intra quam Cæsar loquitur.

(2) Exit Cæsar. Et suos gerens castra dissequit ad insidias cavendâs. Ipse foras progreditur, fugit Regina intra arborem.

(3) Regina cavam arborem ingreditur, Cæsar movit castra contemplantur obambulant.

(4) Reclinat se ad arborem, in qua latet Regina.

(5) Ephebus confectus à Regina territus fugit, Cæsar ab arbore resilit.

(6) Ephebus à longe ostendit Reginam in arbore: ipsa territa, fugit. Cæsar iratus strido ensis infestatur, ipsa in terram labitur.

(7) Cæsar lapsus vultum inspicit, & agnitam de terra levat.

(8) Extrahit Cæsar Epistolam sibi ad Adelhaidam scriptam, & ostendit inscriptionem. Ipsa Cæsarem agnoscens præcitat ad genus, sed mox elevatur.

(1) Infolat populus in Lan-
dolphum, qui ab Athone de-
fenditur.

(2) Loquitur ad partem.

(3) Hac loquitur ad par-
tem.

(4) Loquitur ad partem.

Civis 3. In mille frustra dentibus lacero meis. (1)
Civis 1. In mille partes propriâ lanio manu.
Landolphus. Domine innocentem protege, hanc testor fidem.
Atho. Recedite, hic consilia perquiram prior,
Dedendâne urbs? Martine sensus exprime.
Martinus. Lacrymæ loquuntur, vincit ubi necessitas.
Addenda pactis, Atho, conditio est; viro
Obside recepto filium, & captos prius
Remittat urbi, quisque, quod suum, auferat,
Junctisque reliquis liber excedat loco.
Atho. Latere Dominam (2) credo captivam foris.
Cives omnes. Consilia sana. *Atho.* Fiat, ad date obsidem.
Landolphus. Ut innocentem, Domine, me populo probem,
Fidumque civi, en obsidem lubens agam.
Expono promptus publico bono caput,
Atho. Accepto munus, *Martinus.* Nebulo meditatur aliquid. (3)
Atho. ante muros, adde, captivi obsidem
Intrando mutant; qualibet sic pars fidem
Secura servat. *Landolphus.* Furcifer vaser iterum (4)
Deludit omnes, mente quos tenui, dolos.
Nunquam rediisset, juro, Rinaldus tibi.
Atho. Consilia tua, Martine, sunt urbi optima.
Sit ergo. Propriam quisque progressus domum,
Vivat paratus egredi ad signum tubæ.
Landolphus. sequere, & obsidis munus subi.

SCENA VI. CASTRÀ.

Impatiens moræ Berengarius, dum Athonis re-
sponsum ex arce tardari videt, producit captivos
in arcis conspectu conficiendos; adducitur eodem
tempore sub militis ignota habitu Adelhaida, &
cum de Othonis castris interrogata nil responderet,
quia ignara, in eam primus furor crudelitatis expe-
ditur. Agnoscitur subinde à Rinaldo, qui miris af-
fectibus agitatus nescit, an amor illam prodere in-
columem, an invidia, ne à Berengario obtineatur,
cum vitæ jactura celare jubeat. Dum æquivocis
affectibus certatur, jam jamque Adelhaida sub ictu
perit obsistente Rinaldo, ex castro nuncius deditionem
inclamat, eâ conditione, ut captivi ad ca-
strum remittantur cum obside comutandi, ad rem
familiarem secum auferendam. Suspenditur exe-
cutio, & acceptatâ à Berengario conditione captivi
in arcem pelluntur, militares Victoriæ plausus
instituentem Berengario.

Beren-

Berengarius. Rinaldus. Adelhaida. Sifridus. Albertus. Scipio.

Berengarius. (1) Est dura res famelico, bolum alteri,
Quem tenuit ore, cedere, & inultum quidem.
Non ibo inultus, abire si hoc cogar loco.
Alemana properant agmina, instanti pede
Cæsar propinquat, impares campo gero
Hoc hoste vires; vincere aut cogar minis,
Aut vindicandum pertinax urbis scelus. (2)
Disponere te Rinalde, cum socijs cades
Dispare ora Parris, & urbis aspectu integre,
Ni foecialis deditum locum ferat.
Rinaldus. Tyrannus es, si milites captos necas.
Indignus es, qui militis nomen geras.
Jam sæpe muris foris hæc docuit manus,
Non parco mortem. Exequere, quod dicit furor.
Erit hora, dabitur ultio crui meo.
Berengarius. Disponere ferrum miles, (3) & eadem para.
Albertus. Invierte Genitor, præda succedit nova.
Rejcta nemore est denuò hostilis phalanx,
Alemanæ, an sit urbica, incertum. Negat
Istud caelestium prodere inimicos caput.
Bereng. Adjunge socijs victimam. (4) *Rin.* Heu Domina! *Adelh.* Tace.
Bereng. Quid agitur urbe? *Adelh.* Ignoro. *Bereng.* Quò Cæsar movet?
Adelhaida. Nescio. *Berengarius.* Fateri renuis? hic ferro cades.
In pernacem primus insurgat furor,
Accede miles! (5) *Rinaldus.* Siste! tibi frango gulam!
Bereng. Quis ausus iste? (6) *Adelh.* O astra! *Rin.* (7) Rex dona moram!
Optata tibi, miranda! respirem, loquar!
Si taceo, moritur; perdidit, si derego.
Te prodo, Domina! *Adelhaida.* Proh Di! *Berengarius.* Fare ocyùs,
Quæ tanta cura est hominis? *Rinaldus.* Est castris incola.
Stupenda pando. O astra! quid demens ago!
Optata cunctis! O mea spes perditæ!
Tibi chara Princeps. *Berengarius.* Quis modus? miles feri! (8)
Rinaldus. Suspende ferrum! labor, optatum tenes,
Rex fauste, votum. Jam hostibus sponfam eripis.
In manibus urbs est. (9) *Sifridus.* Vive Rex! palmam fero,
Se dedit Atho libero excessu, petit
Ad colligendas farcinas captos prius
Redire in urbem; ac obsidem virum dabit,
Quousque miles urbe desertâ exeat. (10)
Rinaldus. Hoc fuerat, ô Rex! conficius genij Parris,
Ut obtineres vota, consilio dabam.
Admitte pacta, mitte nos verbo Parris.
Vix ibit hora, Dominus intras Canusium.
Berengarius. Redite in urbem, vile captivum pecus.
Recipito miles obsidem. (11) *Victoria*
Est parata nobis; dum fugit manibus, venit.
Te vinco, Cæsar, culmini insultans tuo

(1) Exis turbatus sequen-
tibus illam sua ductibus.

(2) Rex sedet ad latum sce-
na, adducuntur captivi, &
sistunt ante Regem.

(3) Milites gladii extra-
hant. Egreditur Albertus
cum capto Adelhaida sub
viri habitu latente.

(4) Adelhaida penes Ri-
naldum collocatur, qui tæ-
citate inter se colloquantur.

(5) Infolat miles in Adel-
haidam strito ense. Accur-
rent Rinaldus regit istum
servientem. Regiam ad suam
partem retrahent.

(6) Assurgit cum imperio
ex sella, max sedet.

(7) Loquitur abrupte in-
terpellatim anxie suspirans,
quasi coactum.

(8) Irruit iterum miles,
quem Rinaldus gula & ma-
nus prebentem regit sub-
trahit à Regina.

(9) Clamat à longe accur-
rent Sifridus omnis in il-
lum intenti. Cessat ab
executione.

(11) Pelluntur captivi in
arcem.

L

Ingre-

Ingridior urbem; ringere! & luctu crepal
 Adelhaida jam cum Canusio, jam sunt mea.
Scipio, Rex magne patere, laureis plaudat tuis
 Per castra miles, bellicis parat jocos.
Berengarius, Admitto. Fiat. --- ---

Ballo.

--- --- Martium laudo chorum.
 Vado, & triumphos urbis ingressu novæ
 Dispono. Nusquam verius, quam in bellicis
 Patientia est corona. Vincit fortior,
 Fallit frequenter regula in Martis schola.
 Durare bello longius, qui sufficit,
 In fine frangit æmulum tandem suum.

SCENA VII.

CASTRÀ.

OTho ob amissam Adelhaidam inconstabilis,
 dum accessum ad se alijs negat, tumultus inter
 Cæsaris Ministros, & Principum Italiæ Legatos
 munera deferentes ansam dat; excitatus tumultu
 Cæsar præsentia sua motus sedat, & clementer ex-
 ceptos Legatos ad suos remittit. Nunciatur inte-
 rea Berengarium in arcis conspectu captivos inter-
 ficere statuisse. Cæsar de Adelhaida capta sollicitus
 illico in hostem movet, iussu milite omni vi, &
 operâ captivos liberare.

*Otho. Fortmannus. Beomondus. Legatus cum
 socijs duobus. Ephebus 1.us*

(1) Visitur Cæsar in ten-
 torio sedens mensa cubito
 innixus. Ante tentorium
 veniunt, abeunt intercolla-
 rim, confabulantur, obam-
 bulant Ministri, & amici
 Cæsaris legunt literas, &c.
 Beomondus cum Fortmanno
 ambulando colloquuntur.

Beomondus. (1) Fortmanne! stupeo; Cæsar aspectu truci,
 Pallore vultus languido, afflictus sinu
 Caput reclinat; brachio innixus tacet,
 Suspirat, astra suspicit, gemit, æstuat.
 Quid hoc? sinistra forte quid tristis tulic
 E sede cursor Cæsaris Germaniâ?

Fortmannus. Nescio sinistra quidpiam, nec, si foret,
 Turbaret animum Principis. Vir Cæsar est,
 Negotiorum, & sortis orbe practicus,
 Fortuna quando machinis ludit suis,
 Rideret, & acuro vincit ingenio minas.
Beomondus. Ab hoste forsân nemore rejectum pudet.
Fortmannus. Non credo. Miles est, vagam belli aleam
 Scit, victus hodie, victor est die altero.
 Quod, credo, mentem turbat, Adelhaidæ est amor.
 Solus Monarchis imperat magnis amor;
 Nec Marte toto vincitur nequam puer. (2)

(2) Venit Ephebus, quem
 a longe sequitur Legatus.

Ephebus

Ephebus 1. Beomonde! te Legatus exposcens venit.
Beomondus. Quis ille? *Ephebus*. Nuper Cæsaris vultum expetens.
Legatus 2. Equando dabitur Cæsari tandem loqui?
Beomondus. Hæc opperiri oportet. *Legatus*. Assatum pete,
 Et nos adesce nuncia. *Beomondus*. Est veritum ingredi.
Legatus. Longum opperiri Principum haud missos decet.
 Accede, vultus expete, aut recedimus.
Beomondus. Recedite meâ, & Cæsaris pace optimâ.
 Non esse faciles Cæsarum assatus, pures. (1)
Legatus. Responsa sunt hæc Principi opprobrium meo,
 Mihi vindicanda. *Beomondus*. Gladius & lateri meo est.
Fortmannus. Dirimite pugnam, (2) est Cæsaris sacer hic locus.
Otho. Quis strepitus hic? *Legatus*. Auguste! Legatus meum
 Defendo Principem. *Beomondus*. Ense me petijt prior. (3)
Legatus. Auguste Cæsar, Principum Italiæ, & urbium
 Legatione fungimur servi tui. (4)
 Adesce plaudit Cæsarem tandem suum,
 Tyrannidisque vindicem Italia integra.
 Obsequia deservit humilis, & testes suæ
 Fidelitatis munera hæc deservit tibi.

Otho. Placet monile, & Principum obsequium. Meam
 Referte Principalibus Clementiam.
 Est chara nobis Italia, quidquid suo
 Præstare poterit nostra Majestas bono,
 Idonea dabunt tempora. (5) *Fortmannus*. Auguste! impiâ
 Jam fervet hostis cæde. Captivos parat
 Suæ immolare, deserens campum, fugæ.
 Sic nunciatur. *Otho*. Astra! quid triste audio!
 Captiva campum subjicit Adelhaida hostium!
 Sonate Martem, (6) jungo Berengarium.
 Quam provocavit, sentiet amantis manum.
 Fortmanne! miles quisque captivis suum
 Eliberandis robur impendat, jube.
 Servate chara sidera Adelhaidam! proba est,
 Et ipsa virtus: quid dubito, chara est Deo,
 Et semper astris cura virtutis fuit.

(1) Legatus extrahit gla-
 dium. Idem facit Beoman-
 dus, & sequitur pugna.

(2) Excussit gladios bacu-
 la militari accurrens Vigi-
 lia. Strepitum excitatum pro-
 cedit Cæsar.

(3) Cæsar dat manu signum
 Beomondo, ut dissimulet. Ac-
 cedens Legatus loquitur.

(4) Porrigitur in petri au-
 rea divæ gemmæ monile, &
 acceptatur.

(5) Rallâ genustextione res-
 cedunt Legatis.

(6) Resonant tubæ & tym-
 panæ, & recedens sonus pro-
 cedentem indicat Exerci-
 tum.

SCENA VIII.

URBS.

PArati ad egrediendum obsessi dum sub urbis por-
 ta captivos reduces moesti excipiunt, Adelhaida
 detracta habitu se Dominam detegit, rescindit pacta,
 & imminenti in momenta Cæsaris nuncio animatum
 ad stationes militem dimittit. Fit plausus Civium Re-
 ginæ reditum celebrantium. Adelhaida ad templum
 properat grates Deo redditura.

L 2

Atho.

*Atbo. Adelhaida. Rinaldus. Atalinda. Martinus. Miles 3.us
Ephebus 1.us 2.us Ciris 1.us 2.us 3.us 4.us*

(1) Exit paratus ad egrediendum, sequuntur illum cives valedicentes.

Atbo. (1) Ergo migrandum est! Fiat, ita coelum jubet.
Vale ergo charum Canisium, jam non meum!
Valete patria limina! ô dulces plagæ
Valete! nunc vos defero, fors amplius
Videnda nusquam. Subditi chari mei
Valete! vos commendo gratiæ ætheris.
Hucusque Dominus vester, & jura, & bonum
Commune, pacis studia curabam lubens;
Pro posse nostro debita implevi mea.
Grates rependo vester hic Dominus quoque
Fidelitati præstitæ obsequijs meis.

Si quando læsi quempiam, nunc deprecor.
Miles 3. Captiva, Princeps, turba jam venit redux. (2)

(2) Visitur urbem ingredi cohorti capivorum, Atbo cives amplexatus præbet manum osculandis, & procedit capivis obviatur.

Atbo. Valete filij, ultimum vobis vale
Hæc dextra dicit; vivite, & memores mei
Servate amorem. Vado, quò victum trahit
Sidus sinistrum; melius, ut jubet Deus.
Orate Numen, veniat aliquando dies,
Quæ me videre subditos faciat meos.

Ciris 1. Cui nos relictos deferis? Dux optime!
Fidos clientes linquis orbatos suo
Athone Cives? fata funesta! horrida!

(3) Excipit capivum Atbo, amplexatus Rinaldum, qui dissimulat Regina præsentiam.

Atho. Eamus, *Ciris 2.* Atho vive! *Ciris 3.* Te coelum beet. (3)
Atbo. Adeste chara capita! Complexus cape
Rinalde, miseræ fortis, & luctus comes.

(4) Proceat de ad edigendum Athone cum reliquis remanet Regina, & post illum inclinat. Territus Atho regreditur.

Rinaldus. Salveto Genitor, (4) osculum nari excipe.
Adelhaida. Quò pergis Atho? jure quo cedis loco? (5)

(5) Abijit vestem Viri.

Adelhaida sum. Redite, contractus tuos
Refcindo Domina, maximo grates Deo.
Regina sum, sum Sponsa magni Cæsaris. (6)
Otho propinquit, hora vicinum dabit.
Jam timidus hostis providam parat fugam.
Repetite muros, valla scandite milites,
Favente nostra Numine est Victoria.

(6) Facit gestus desperantia Rinaldus, tacet, & secum ingreditur.

Martinus. O mira facies! *Atbo.* Mirus, ô quantum Deus!
Atalinda. Adelhaida vive! mille sint laudes Deo!

(7) Conspicit ante Regnam.

Ephebus 1. Salveto Domina! *Ephebus 2.* Vive Principes maxima!

Atho. Augusta Domina! (7) Cæsaris Sponsam optimi,
Summamque mundi Principem, affusus solo
Adorat Atho, mille fortunas vovet.
Lætatur animo Principem videns suam,
Vitam paratus ponere obsequio tuo.

Adelhaida. Cognate surge, dulce solamen meum!
Vivit Adelhaida obstricta virtuti tuæ,
Vivétque semper, spiritus dum auras trahet.

Martinus. Vive Imperantis Sponsa! ter felix dies!
Dies colenda saculis, quæ te facit
Revidere Dominam. Veneror in te Principe

Mira-

Miraculum cæleste Providentiæ,
Totoque reditum gratulor sinu cliens.
Adelhaida. Martine charè! vivimus memores tuæ
Fidelitatis, noster es; semper mea,
Vel Imperantis gratia hunc virum manet.
Atbo. Cives amati, luctus in plausus eat.
Testentur animi signa plaudentes Chori.
Ciris 3. Adelhaida vivat! *Ciris 4.* Sponsa Cæsarea imperet.

Ballo.

Adelhaida. Agnosco studia civium, affectum probro.
Nunc Atho dignam Cæsaris pompam instruc,
Festosque populi, & urbis applausus para.
Vado, rependam Numini grates meo,
Qui me redire denuò incolumem dedit. (1)
Ad sceptra natus, orbis, & fortis vices
Non metuat unquam. Totus ubi contra unicum
Insurgit orbis, mille sunt praxes polo,
Quæis æmulorum subdolas ludat minas.
Consecratus Principi optimus est Deus.

(1) Abscundo loquitur.

SCENA IX.

ATRIUM.

Rinaldus certus de Adelhaidæ cum Cæsare con-
rubio præ dolore insanit, miserum delusi aman-
tis spectaculum.

Rinaldus. Atho.

Rinaldus. Sonate stygium voce luctificæ melos, (2)
Quod gemere manes inferi ad pœnas solent.
Minus est, dolorem carmine quod æquet meum. (3)
Adelhaida sum! sum Sponsa magni Cæsaris.
Rinalde plaude! vicinus! centrum tenes.
Applaudat orbis, Sponsus es; purpura, throni,
Et sceptra dos sunt; júbila! impenitus labor
Fuit solutus, vulnerum jam præmia
Condigna fers; absterge sudorem genis,
Per bella, cædes, vincula, periçla, & fugas,
Vigilesque noctes militi expressum viro;
Diadema, amorque præria sunt larga equidem. (4)
Adelhaida sum! sum Sponsa magni Cæsaris.
Hæc audio! & adhuc vivo? non me jam tenent
Acheronta dudum, cœcus inferni lacus,
Et quidquid orco dira pœnarum rotat? (5)
Bene mihi fit, cur credidi sorti procus?
Maledicta sors! Megaræ! bellua! non Dea.
Crudele coelum! fata probrosa! impia!
Sic præmiatur militis viri labor?
Maledictus ensis. (6) Sic dies pulsa æthere,

(2) Primum exeat, se submissis sono maestissima musica. Egreditur stricto gladio turbatus.

(3) Appropiat se cubito capiti supposito adscenat meditantibus, mox secum repetit carmen sequens, & progreditur.

(4) Aliquantum taciturnus obambulat. Mox loquitur.

(5) Incipit sensum furere.

(6) Conspicit gladium & abijit lorican, cassidem, baltheum surgit per theatrum convulsus.

M

Quæ

(1) Modice obambulat rex
clamat se cubito ad scenam,
& tacet. Mox confusus lo-
quitur.

(2) Abit in scenam solens sibi
excutere phantasiam. Mox
incipit delirare.

(3) Fissulat ore, & salu-
tat.

(4) Ruit in amplexum Ge-
lar presentis Regina per a-
tra, duces scenam amplexa-
tur.

(5) Agit more repellentia
insultum hostis.

(6) Hares in situ occiden-
tis. Mox cachinnatur. Inte-
reus accedit Atbo, alloquitur,
dum nil respondens em
videt, assillum recedit.

(7) Edit voces jubilantis,
mox velut ab insequenti se
fugit per theatrum.

(8) Sic modice cecidit. Mox
in terra manibus velut a-
venit caput, sequiturq; ma-
nu in altum sequentem.

(9) Recidit se ad scenam.
& per recta manibus salutat.

(10) Incipit redire ad se,
circumspectis, quarit gladium,
miratur stans se, & videns
Athensem Patrem
lat hostem agere, illi
vicinus haret attonitus.

(11) Manus arripit rem-
issantem blandit trahit in-
tra scenam.

(12) Loquitur ad Audito-
res jam postea intra scenam
Rinaldo.

Quæ prima vidit te meâ, ferrum, manu,
Lorica, cassis, balthea, & quidquid sapit,
Vel sapuit unquam militem, ite ad inferos.

Ad execranda Tartara, ad diram stygem;
Nostri pudoris, opprobrij, & infamiae

Testes nefandis. Sic precor, sic me deceat. (1)

Adelhaida sum! sum Sponsa magni Caesaris.

Adelhaida jam est alterius, & nunquam mea.

Fierine potuit? somnium, ludibria (2)

Sunt ista noctis. Falsa sunt, mendacium.

Est, & erit Adelhaida mea. (3) Regina, ah veni! (4)

Adelhaida dulcis Sponsa complexus cape!

Ad arma miles, (5) percute, hostis imperit

Hâc parte muros. Morere crudelis latro.

Rinaldus adsum, morere. (6) Atbo. Pro superum fidem!

Rinalde fili, quod malum pectus gravat?

O misera facies! astra quò devenimus?

Rinaldus. Sic, sic oportet, macte successit dolus,

Utrique, Regi, & Caesari Sponsam abripis. (7)

Quis mihi resistit? pereat! ad fundum stygis

Demergo fontem, jam jacet stratus. Bene est. (8)

O bella facies! heu fugit mea volucris! (9)

Atbo. Flevisse nunquam me recordor jam virum.

Dolor iste tristis excutit oculis globos. (10)

Rinaldus. Ubi sum? quis ensem latere militi abstulit?

Quis hic amictus? noster est; cassis, toga

Abjecta turpiter. Arma quis vivo mihi

Detrahere potuit? hostis est, quisquis mihi

Non monstrat hostem. Atbo. Nate! quid fessum occupat?

Sequere parentem, membra recreabit quies. (11)

Rinaldus. Me vindicabo, si hostis es aliquis, veni.

Atbo. Rinalde fili! sequere ducentem Patrem.

Nam video, fessum te sopor virum gravat. (12)

Quid est amare? nobile est delirium.

SCENA X.

CASTRA.

Dum Landulphus Berengario obses datus illi ex-
ponit credibiliter, Reginam inter captivos deli-
tuisse, furenti Regi nunciatur adesse Caesarem, dila-
bitur Exercitus Berengarij, & castris ardere jussis ipse
Berengarius cum Adalberto fugit.

Berengarius. Landulphus. Albertus.

Pompejus. Scipio.

(13) Exit turbatus cum
Landulpho, & 4. Ephebi.

Berengarius. (1) Potuimne sic fortuna Regem ludere,
Ut, quam tenebam manibus, Adelhaidam mihi
Eriperet? O crudele, probrosum nefas!

Landul.

Landulphus. Rex magne! sic est, proderem ut captam tibi,

Me promptus urbis obsidem sponte obtuli.

Martinus ille coepa delulit mea.

Berengarius. O si tenerem hac perditum, infamem manu!

Per mille mortes, juro, sacrarem stygi.

Jam video terras, astra, superos, inferos,

Homines, Deosque viribus junctis caput

Impetere nostrum. Landulphus. Parce Princeps maxime,

Lamenta mitte, cede virtuti locum.

Nunc terminandum est Marte, quis Sponsam ferat.

Berengarius. Suspectus es, Landulphe, non suades fugam?

Landulphus. Suadebo nunquam, curpis est Regi fuga.

Berengarius. Si cogat hostis? Landulphus. Cogere armatum nequit.

Berengarius. Pugnare miles renuit. Landulphus. Auro provoca.

Berengarius. Decedit aurum. Land. Est anima belli aurum, sine hoc

Vel ante pugnam miles est jam mortuus.

Pompejus. Statione miles (1) sistite, vel ferro opprimam.

Berengarius. Portenta Ditis! Scipio. Magne Rex! miles fugit,

Stant nuda castris valla, Germanus propè

Vix castra visus militem horrore obrutum

Concussit omnem. Miles. Fugite, Germanus venit,

Caesar propinquat. Berengarius. (2) Sistite imbelles viri!

Albertus. Fuge Genitor! adest Caesar armatus, suo

Jam valla superat milite! actum est! ah fuge!

Berengarius. Succedite miles castra, (3) flammam undique

Disperge campo, nulla sit victoriae

Hosti voluptas. Fugio, sed non Caesarem;

Fugio sinistram sortis aspectum meae.

Vale corona, purpura Italiae vale!

Imperia scelere parta non durant diu.

SCENA ULTIMA.

Manent Castra.

OTho, nullum ex captivis recuperari posse, intelli-
gens credit Adelhaidam à fugitivo hoste abdu-
ctam, execratur inanem victoriam. Nunciatur Adel-
haidam cum obsessis obviam procedere, non credit
abitu parans, dum interea afunditur genibus Adel-
haida, quam complexatus inter teneros utriusque
affectus sibi conjugem jungit, mille vota Caesareo
Hymenæo acclamante theatro.

Otho. Adelhaida. Atbo. Martinus. Atalinda. Fortmannus.

Marquardus. Beomondus. Sigbertus. Landulphus.

Miles 1.us 2.us Ephebi omnes.

Landulphus. (4) Quò fugio? superi! video praelusa omnia.

Aut flamma fronte, aut miles à tergo imminet.

(1) Resonant à longè tym-
pana majora, & minora
Germanica, & spatur per-
spectivam hinc inde fu-
gientes. Egreditur Pompejus
sistro gladio solens conti-
nere fugitivos. Rex attoni-
tus tacet.

(2) Ipse Rex conatur nuda
ense fugientes sistere, sed
frustra, occurrunt illi filium.

(3) Rex inter succendi ca-
stra, & sensim fugiendo lo-
quitur.

(4) Fugit Landulphus, sed
captus ab erumpentibus
Caesareis, qui extinguunt
ignem in teurorij gradus a-
gunt, resonantibus semper
tubis, & tympanis.

Miles

Miles 1. Victoria! hostis jam fugit! *Miles 2.* Victoria!
Miles 1. Ad spolia, socij! *Miles 3.* Ad spolia! prædas quarite!
Sigbertus. Insequere miles! retrahe captivos fugâ.

Fortmannus. Propere! flammâs opprime tentorij.
 Distrabite flammâ pabula! oppressus manu
 Exspiret ignis, eripite spolia rogo!

Otho. (1) Recondo ferrum, dum hostis imbellis fugit.
 Ignava fax, timidusque Berengarius
 Non fenerat adhuc, jam meam fugit manum.
 Bellum peractum est, vicimus! laudes polo!
 Quos servitute liberos miles tenet
 Fugâ receptus, sistite actutum mihi.

Sigbertus. Auguste Cæsar! nullus è fuga obtigit (2)
 Receptus, hostis turbinis pennâ avolat.

Otho. Fatale! triste nuncium! infelix Otho!
 Fugatus hostis retinet Adelheidam tuam.
 Pudet laboris, pœnitet Victoriæ,
 Dum victus hostis obtinet palmam fugâ.

Fortmannus. Inviçte Cæsar! laureate! maxime!
 Victor perenna. Laureis lauros novis
 Fortuna nectit. *Beomondus.* Vive Princeps maxime!
 Fortunat arma Numen excelsum tua.

Marquardus. Palmis triumphos æther adjungat novos.

Otho. Vicisse (3) pœnitet! pudet Victoriæ.
 Sum victus, hostis profugus Adelheidam abripit.

Ephobus. Præcedit urbe populus, Auguste, obviam.
 Venit Adelhaida. *Otho.* Fallis. *Ephobus.* Ipsâ adest. *Otho.* Tace.

Sigbertus. Auguste, respice, latere Adelhaida est tuo. (4)

Adelhaida. Monarcha Regum, Cæsar, Auguste, optime,
 Adelhaida famula, pedibus acclinis tuis
 Te summum adorat Principem, & Dominum suum.
 Hæc illa serva est, Principum orbis maxime!
 Cui vindicandæ itinera, sudores, vias,
 Pericla, mortem, & quidquid adversum fuit,
 Victor litasti. (5) Cæsarum hæc est indoles.
 Etiam immerentes tegere clementi manu.
 Non dona manibus, proemia, aut munus fero,
 Fortuna dudum hæc exuli Adelheidæ abstulit.

Transcendis ista, laude dum major tuâ es.
 Es Cæsar, ornat Cæsares Clementia.
 Quod fors reliquit unicum Adelheidæ integrum,
 Cor hoc amantis Cæsar in pignus cape.
 Tibi destinatum dono, dedico, mancipo.
 Dignare Cæsar munus affectus, negat
 Fortuna quando Principi majus dare.
 Sim famula, (6) sternat pedibus æternum tuis.
 Magni Imperantis serva sit decus meum.

Otho. Adelhaida surge! præmium itineris mei
 Nobile, & abundans! teneo te! noster labor
 In te solutus munus optatum tener!
 Sed oro, quis te Numinum castro intulit!

Donatque mihi. *Adelhaida.* Captiva captivis comes
 Ignota, in urbem redeo, castrum dedere
 Dum statuit Atho, & repetit ex pacto prius
 Ab hoste captos. Pacta rescindo ocyus,
 Martemque renovo. *Otho.* Mira Providential
 Adelhaida vive! laus sit ætheri! mea es.
 In orbe major Cæsari nemo imperat.
 Tu cordis hujus sola dominium accipe,
 Virtus tua, decôrque imperet huic pectori.
 Jam summa Domina es, Cæsarem dum possides.

Adelhaida. Vox ore, verba voce fugiunt, quæ tuæ
 Cæsar rependant gratias Clementiæ. (1)

Otho. Mittamus ista! Adelhaida complexus cape.
 Dominare nostro pectori. *Adelhaida.* Ancilla infima.

Otho. Jam Domina cordis. *Adelhaida.* Gratiæ famula tuæ.

Otho. Majora merita. *Adelhaida.* Tuis favoribus. *Otho.* Tuâ
 Virtute. *Adelhaida.* Quâ te sidera ornatum colunt.

Otho. Cape sceptra Cæsarum. *Adelhaida.* Per te mihi
 Donata. *Otho.* Pietati tuæ debita. *Adelhaida.* Tua
 Vel ideo. *Otho.* Vive. *Adelb.* Tu impera. *Otho.* Conjux mea es. (2)
 Numen tremendum! grande! clemens! providum!
 Quod regna cœlo dividis; fati libram
 Tenes Monarchis, Principum jungis toros.
 Sint æviterne gratiæ, & laudes tibi,
 Qui me represso Marte, belli incendijs
 In orbe victis, inclytum servum tuum
 Probâ, pudicâ, regiâ Sponsâ hæc beas.
 Adoro te! te laudo! te veneror! colo.

Adelhaida. Concede vires Numen Adelheidæ infimæ,
 Ut grata vivens Numini æternum tuo
 Te gloriosum vindicem infantum colat.
 Tantos favores Cæsaris tanti simul,
 Quos non meretur, reddat obsequio suo.

Otho. Fidelis Atho, gratiam nostram tibi
 Spondemus animo, conjugem quod hanc meam
 Virtute forti ab hoste servasti mihi.

Augusta te Clementia, & favor manet.

Atbo. Monarcha vive! gratijs famulum fore

Otho. Fidelitatem noscimus tuam quôque,
 Martine, nostræ charus Adelheidæ, manet
 Et nostra fidum hunc gratia, probatum virum.

Martinus. Magni imperantis infimus vivo cliens.

Fortmannus. Inviçte Cæsar, solus hic hostis fugâ (3)

Retraçta obtigit. *Atbo.* Author hic omnis mali
 Mortes meretur mille. *Adelhaida.* Sic est. Proditor
 Causa est meorum vulnere, ærumnæ, & mali.
 Sed ipsa te nunc Cæsar orans invoco,
 Placare fonti, vivere admitte misero.

Otho. Jam video, virtus ipsa es Adelhaida; ut jubes,
 Fiat, solutus vivat infelix. (4) Dies
 Sit gaudiorum hic, quôque dies clementiæ.

(1) Cæsar abruptis ser-
 monem Adelheidæ, eandem
 modestè complexatur in quo
 sit sequentiæ recitantur.

(2) Th. solitur ample-
 xus, & Cæsar, manu tenens
 Reginam, cœlum aliquoties.

(3) Inducitur capitiem
 Landolphus, quem Cæsar
 corvæ afficit.

(4) Liberatur Landul-
 phus, & recedit.

Nicolaus Schuester, Vienn. Syntaxista.
 Josephus de Haslingen, Vienn. Gramm.
 Carolus Ludov. Raulin, Vienn. Parv.
 Josephus Kolb de Kollenburg, Viennensis, Parv.

Epheli
Berengarij.

Franciscus Wolffg. Freivillig, Vienn. Syntaxista.
 Christophorus Lachavviz, Viennensis, Grammat.
 Sigismundus Horn, Pragensis, Gramm.
 Carolus Christoph. Gatterburg, Vienn. Princip.

Epheli
Adelhaide.

Joannes Paulus Festa, Viennens. Poëta.
 Joannes Josephus à Weber, Vien. Princ.
 Ludovicus Carolus Geislizer de Wittweng, Vien. Princip.
 Wolfgangus Festa, Vienn. Princip.
 Jacobus Augustinus à Weber, Vienn.
 Josephus Carolus Wözlstein, Vienn.

In Salu.

D. Adamus Josephus Alfray de Schevaliey.
 D. Antonius Verlett.
 D. Daniel Tiller, Metaph.
 D. Emmanuel Schmidt, J. U. Stud.
 D. Franciscus Josephus Widerholt de Weidenhoffen.

D. Franc. Matthias Gredula.
 D. Fridericus de Winkelburg.
 D. Joannes Dalles, Med. Stud.
 D. Joannes Ferd. Grebner de Grabensfeldt.
 D. Joannes Ketting.
 D. Joannes Ernestus Lipp.
 D. Joannes Michaël Sardory.
 D. Josephus Bened. Kuhn, J. U. Stud.
 D. Martinus Alfray de Schevaliey.
 D. Matthias Kobinger.
 D. Petrus Neipaur.
 D. Philippus Jacobus Fischer, Theol. Mor.
 D. Philippus Ferd. Mougenot de Werven.
 D. Philippus Neuman, Prolanista.

Pugiles.

D. Georgius Painus, Italus Vultur. Theol. Moralis.
 D. Joan. Bapt. Mellotus, Brix. Theol. Mor.
 D. Stephan. Tuanus, Mediolanensis, Theol. Moralis.
 D. Josephus Ant. Prez, Tyrol. Bulgianensis, Physicus, ex Sem. SS. Ign. & Pancr.
 D. Nicolaus Bevillaqua, Trident. Physicus.
 D. Bartholomæus Castellanus, Italus Vulturenus, Logicus.
 D. Hercules Cordini, Trid. Logicus.

Cives.

D. Joan.

D. Joan. Baptista Robustelli, Italus Vultur. Logicus.

D. Michaël Fraccallanzia, Ital. Vulturenus, Logicus.

D. Josephus Guerra, Tergest. Logicus.

D. Julianus Antonius Bellucci, Venetus, Logicus, ex Sem. SS. Ign. & Pancr.

Cives.

D. Joannes Georg. Hollenbach, Echsfeldiacus, Theol. Moralis.

D. Ioan. Henr. Dreyling, Eichsfeld. Metaph.

D. Martinus Josephus Millbram, Bohem. Metaphys.

Milites.

D. Michaël Cordell, Pleiburg. Logicus.

Chori Musici.

Jupiter. } D. Philippus Jos. Goller, Bassista ad S. Stephan.

Saturnus. } R. D. Michaël Eberhardt, Presbyter, SS. Theol.

Mars. } Baccalaureus, Bassista Domus Prof. S. J.

Genius Berengarij. D. Joan. Georg. Höldt.

Europa. Eortuna.

Juno. } D. Henricus Holzhauser, Tenorista.

Obsequium Academ.

Genius Berengarij. } Petrus Diepoldt, Synt. Discantista, ex Capella S. Stephani.

Hymenaus. } Joach. Wallner, Parv. Discant. ex Capella S. Steph.

Diana. } Leopoldus Marsfeld, Logicus, Altiſta ex Semin. SS. Ignat. & Pancrat.

Venus. } Ignatius Synectius, Poëta, Altiſta ex Semin. SS. Ignat. & Pancrat.

Cupido. } Joannes Michaël Praun, Poëta, Discant. ex Semin. SS. Ignat. & Pancrat.

D. Philippus Josephus Goller, Bassista ad S. Steph.
 R. D. Michaël Eberhardt, Presbyter, Bassista Domus Prof. S. J.

D. Antonius Jung, Bassista apud RR. PP. Scotenses.
 D. Andreas Reichl, Bassista apud RR. PP. Dominicanos.

D. Joannes Urbanus Möller, J. U. Stud. Bassista.

D. Joannes Adamus Zlattinger, Theol. Bassista.

D. Bernardus Hagnleitner, Logicus, Bassista ex Semin. SS. Ign. & Pancr.

D. Sebastianus Bern. Schlegel, Logicus, Bassista ex Sem. SS. Ign. & Pancr.

Andreas Eiblinger, Rhetor. Bassista, ad S. Crucem Alumnus.

Ferdinandus Hillmair, Synt. Bassista, ad S. Crucem Alumnus.

Crudelitas. } D. Bernardus Gretschmer, Physicus, Tenorista ex Sem. SS. Ign. & Pancr.

Error beatus, qui tuum junxit tibi,
Adelhaida, amantem! *Adelhaida.* Mira, quæ voluit Deus!

SCENA III.

Manet Campus.

AB incidentibus in Alberti insidias Cæsaris militibus fit repente tumultus, & pugna, & ab e-rumpentibus vix non obruitur Cæsar; qui tamen, suarumque virtute se fortiter recipiens, eludit hostem, non tamen impedit, quò minus Adelhaida pugnantis manibus erepta capiatur.

Otho. Adelhaida. Albertus. Beomondus. Sigbertus.

(1) *Erumpunt ex omni parie Cæsares cum hoste recedendo pugnantes. Cæsar ipse pugnam parat altera manu Reginam tenens.*

(2) *Abripitur Regina, Cæsar pugnam intra seculam recedit.*

Beomondus. (1) Recede Cæsar, impetu obruimur; latens Invadit hostis undique insidijs viros.

Albertus. Incurte miles! cinge! captivos tene!

Otho. Adelhaida sequere. **Sigbertus.** Principem defendite. (2)

Albertus. Reiectus hostis denuò, bono omine

Ventura spondet. Pergite, & castris novam

Inferte prædam, regredi ad Patrem juvat.

Furant sinistrae sortis, ut lubet, vices,

Hæc obtinebit conjugem Adelhaidam manus.

Adelhaida. O fors acerba! dira, crudelis Dea!

Casu sinistro, quando nec questus licet,

Veritumque gemere, maximum est mali malum.

SCENA IV.

URBS.

ATho literas à Berengario accipit Rinaldi captivitatem nunciantes, & concessio libero civium exitu deditionem minaciter exposcentes, secus Rinaldum cum captivis civibus ante urbis conspectum interimendos. Atho literas civibus tristis communicat, Innocentiam Martini, & conceptam de Landulpho suspicionem exponit. Revocatus Martinus honorifice à deprecante populo excipitur, Landulphus sub custodia adduci jubetur.

Atho. Civis 1.us 2.us 3.us 4.us Martinus.

Atalinda.

(3) *Exiit tenens manibus explicatam epistolam; ponit sequuntur plures civium.*

Atho. (3) Hic fructus est furoris, ô cives mei! Qui in innocentis probra Martini excidit, Amotus aula est, mota consilia simul.

Hoc stante stetit, hoc cadente occumbimus.
En nuncium feralis! captivus gemit
Rinaldus, hostis expetit muros minax,
Aut natus ipse, & civium socia manus
Mox ante muros victima furori cadit.
Quæ consilia? *Atalinda.* Quid, Atho, dubitas? es Pater.
Memorare nati, jura naturæ inspicere.

Landulphus ille, quanta non struxit mala!

Civis 2. Martinus utinam adestet! *Atho.* Ite, quaerite.

Horti caverna tam inclytum occultat virum,

Reducite humiles. (1) Quaerite armati simul,

Tutòque latere ferre Landulphum foro.

Author malorum præmium dignum ferat. (2)

Civis 1. Quæ spondet hostis pacta? *Atho.* Libero exiit,

Quod quisque rerum possidet, secum auferat.

Atalinda. Domina ubi? fors captiva? *Atho.* Nil memorant notæ.

Fateor, stupefacto, non capit se ipsum stupor.

Civis 3. Miserere Princeps civium, qui victima

Sævo furori barbarâ cadunt nece!

Atho. Miserebor omnium, statuo me dedere,

Urbemque Regi. Expecto Martinum. *Civis 4.* En venit. (3)

Atho. Martine salve, dulce solamen mei

Tu nunc doloris. Domina, scis, disparuit.

Quò profuga timidos extulit noctu pedes,

Nescitur. Hostis filium tenet meum,

Cœdem minatur barbaram ante urbis oculos,

Nisi cedo valla. Loquere, consilium sequar.

Martinus. Quem suspicabar, tenco Landulphi dolum.

Ocultus ille furcifer, nequam, impius,

Decepit Adelhaidam, & metu in fugam impulit.

(1) *Absunt aliquot cives pro Martino.*

(2) *Absunt aliqui pro Landulpho.*

(3) *Ingreditur Martinus, cui reverenter occurrit Atho, populo vestes ipsius desolante.*

SCENA V.

Urbs manet.

ADducitur Landulphus, qui (nisi Atho obfaret) à furenti populo malè exciperetur. Statutâ deditione dum de obside hosti dando agitur, Landulphus specie fidelitatis seipsum offert, & acceptatur, tum ut incolarum furonem se subducat, tum ut Reginæ absentiam hosti significet, probabiliter inter captivos latentis; sed ubi Martinus suadet, obsidem ad arcis portam cum reducibus captivis commutandum, ringitur Landulphus, machinas iterum suas à Martino elusas, videns.

Atho. Martinus. Landulphus. Civis 1.us

3.us 4.us Atalinda.

Civis 4. (4) Adest scelestus. *Atalinda.* Omnis exitij faber.

Atho. Recede nebulo. *Martinus.* Hinc apage sceleratum caput!

(4) *Inducitur Landulphus, desolatur vestem Atho, & Martinus silens. Atalinda. & regitur.*

Civis

(1) *Conversus Caesar & Regina abeunt castrum verius, acclamante populo post theatrum.*

Nullus serenum gemitus obfurect diem,
Lætentur omnes, nemo sit, qui lugeat,
Plorare nullum Cæsarum Hymenæis decet.
Pandantur antra carcerum, tuto pede
Immunis abeat capitis, & vitæ reus.
Lætetur orbis, júbilis quisque accinat:
Vivat Adelhaida! *Adelhaida.* Vivat Otho! *Otho.* Vivat mea
Sponsa, *Adelhaida.* Imperator vivat, & Sponsus meus! (1)
Omnes. Vivant, perennent Sponsus, & Sponsa inclita.
Landolphus. Pro quanta Superi, Cæsaris Clementia est!
Quàm mitis est Monarcha! novissimè prius,
Nunquam obstitissimè tam bono, almo Principi.

EPILOGUS.

HORTUS.

Hymenæus Imperiali Aquilæ innixus, & pomum
aureum manu tenens subactum Martem, ap-
plaudentibus Amorum genijs, curru gloriæ ducit in
triumphum: mox triumphos suos explicans con-
versâ repente scenâ in erigentis se Aquilæ sinu Au-
gustum Romanorum Regem JOSEPHUM, &
aperientis se aurei pomi formâ Augustam Reginam
A MALIAM triumphantia orbis gaudia repræsen-
tat. Augustis conjugibus mille votis augustinæ for-
tunas à Dijs precatur. Advolans Saturnus aurea
sæcula, Juno coronas, & Regna, Diana Augustam
sobolem offert, & pollicetur. Austriaca Regna, &
Provinciæ sua illis vota conjungunt festivis applau-
sibus vitam, fortunam, felicitatēque Augustis
Neo-Sponsis advoventes.

PERSONÆ.

*Hymenæus. Mars. Saturnus. Diana. Juno. Amores
sex. Regna Austriaca decem.*

(2) *Videtur curru trium-
phanti Hymenæi reclinatū su-
per aquila, à latere ge-
nium pomum aureū tenentē,
ad pedes Hymenæi Marti de-
votum spectantur.*

Amores 6. Ad gaudia! ad júbila! (2)
Ad festos honores,
O amores!
Aria. Amantium Deus
Triumphat Hymenæus.
Ad gaudia! ad júbila!
Vivat Hymenæus!

Hymenæus.

Hymenæus. Europa læta plaude,
Exultans orbis gaude.
Hac die honoris,
Triumphus amoris,
Fortuna mundi stat.
Aria. Amantium Deus,
Victor Hymenæus
Confringit Marti tela,
Extinguit orbi bella,
Europæ pacem dat.

Amores. Exultemus! jubilemus! victorem coronemus!
Triumphos celebremus!

Mars. Sum prostratus,
Debellatus;
Sed me meus
Vincit Deus
Hymenæus.
Non pudet me!
Aria. Non est Marti infamia,
Non viro ignominia:
Amore superari,
Hymenæo domari.
Tam bello
Puello
Libenter palmam do.

Hymenæus. Audite cœli! audiat terra! concurrite gentes!
Amoris Victoris nunc explico triumphos. (1)

I.
Beata tellus Austriæ!
Laurigeræ Germaniæ
Cæsareum cor!
Cerne meos Hymenæos,
Binos Sponsos terræ Deos.
Adora amantes,
Sponsos ovantes;
His à Jove
Vitam vove.
His tua constat spes.

Aria. Favete cœli Numina!
Hæc bina terræ culmina
Sint unicum cor!
Date sceptrâ, faustos soles,
Annos longos, cellas proles.
Augmenta regnorum,
Splendores majorum.
O Numen des,
Ulc nostra spes,
Sit certa semper res!

(1) *hic prostratus suba-
quit se erigit alas ex-
plicat, sistit, agnoscit Au-
striacum in pectore cum li-
tera, eodem tempore po-
mum se aperit, in cuius par-
te una videtur litera V,
ex altera litera A. cessan-
tibus tubis canit Hymenæus.*

(1) Hic exenit ex dīver-
sū partibz Jūno, Saturnū,
Diana in sua quīq; machi-
na. Exenit Regna Austrīa-
ca, & Provinciā, cum suis
qualibet insignibz.

Omnes. Vivant Augusti Conjuges, JOSEPHUS,
& AMALIA! Augusta Dei Magnalia!
JOSEPHUS, WILHELMINA, solatia
mundi bina! vivant! pereant! imperent! (1)

Saturnus. Crescite magni conjuges,
Felix Europæ flos!
Sæcula beata aurea,
Gloriæ repleta lauræ
Aria. Hic dico in minutum
Obsequij tributum.
Hæc sit Saturni dos!

Diana. Hæc erit mea
Augustæ dotis pars.
Lucina masculos,
E toro floſculos,
Progeniem augustam,
Aria. Robustam,
Venustam

Promitto Dea;
Hæc erit mea
Augustæ dotis pars.

Juno. Sic fixum cælo stat,
Augustum Hymenæum
Ornare sceptris mille,
Aria. Sic munus hoc exile,
Quod Numen offere meum,
Quod donum Juno dat.

Omnes. Vivant Augusti Conjuges! JOSEPHUS
& AMALIA! Augusta Dei Magnalia!
JOSEPHUS, WILHELMINA, solatia
mundi bina!
Vivat magnus LEOPOLDUS! vivat ELEO-
NORA! magnorum Sponſorum Parentes
Maximi.
E Sponſis Augustis cernant filios nepotes,
seriemque posterorum, Austrîæ imperan-
tis solatia! Accinat orbis! resonet terra!
Vivat LEOPOLDUS! vivat ELEONORA!
vivat JOSEPHUS! vivat AMALIA!
AUSTRIACÆ DOMUS GLORIA
perennet! imperet! vivat! vivat!

NOMI-

NOMINA ACTORUM.

- Otbo.** D. Leopoldus Specker, Vienn. J. U. Stud.
Adelbaida. D. Josephus Antonius Mazella, Prag. Metaph.
Berengar. D. Lucas Stampfl, Labacenſ. J. U. Stud.
Adalbert. D. Antonius Christoph: Dinzl ab Angerburg, Laba-
cenſ. J. U. Stud.
Aibo. D. Thomas Lechner, Tyrolenſ. J. V. Stud.
Martinus. R. D. Pancratius Quinodo, Sedunenſ. Theologus,
Presbyter.
Landulph. D. Georgius Fridericus Wolff.
Rinaldus. D. Joan: Baptista Buzzi, Pontavienſ. J. U. Stud.
Atalinda. D. Franciscus de Schott, Vienn. Logicus.
Legatus. D. Franciscus Josephus Lacam, Vienn. Physicus.
Fortmann. D. Josephus Ignatius de Qualiza, La-
bacenſ. Theologus.
Beomond. D. Laurentius Franciscus Rome, La-
bacenſ. Theologus. *Aulici*
Marquard. D. Maximilianus Gregor. Heinricher, *Gibonin.*
Sölzenſ. J. U. Stud.
Sigbertus. D. Joannes Michael Frey, Suevus.
J. U. Stud.
Ferrandus. D. Joannes Carolus Prielmair, Suevus,
J. U. Stud.
Pompejus. D. Valentinus Guetenſteiner, Clagen-
furt: J. U. Stud. *Aulici*
Scipio. D. Henricus Blankenfort, Osnabrug-
enſis, J. U. Stud. *Berengarij.*
Metellus. D. Michael Cordell, Pleiburgenſis,
Logicus.
Sifridus. D. Joannes Günner, Viennensis, Logicus.
Gastaldus. Josephus Eder, Viennensis, Rhetor.
Carolus Josephus Fernandez Ramon,
Viennensis, Syntax.
Josephus Antonius Faumon, Viennens.
Syntaxista.
Franciscus Carolus Caradin, Viennensis, *Ephebi*
Grammat. *Othovis.*
Franciscus Richter, Vienn. Grammat.
Antonius Josephus Stokhämmer, Vienn.
Antonius Valent. Richter, Augustanus.
Dominicus Antonius Lorengo, Tyrol. *Ephebi*
Syntaxista. *Berengarij.*
Ignatius Oesterreicher, Vienn. Syntax. *Nico-*

Tyrannis. { Christianus Della Vigne, Princip. Altista ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

1. Michaël Praun, Poëta, Discantista ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

2. Joachimus Wallner, Parv. Discant. ex Capella
S. Stephani.

3. Andreas Alber, Princip. Discant. ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

Amores.

4. Carolus Pramer, Parv. Discant. ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

5. Carolus Schoder, Grammat. Altista ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

6. Christianus Della Vigne, Princip. Altista ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

Furores.

Adamus Dröls, Parvifista. Discant. ex Sem. SS. Ign.
& Pancr.

Petrus Paulus Mair, Princ. Discant. ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

D. Matthias Örtlin, Theologus. Tenorista ex Sem.
SS. Ign. & Pancr.

D. Leopoldus Marsfeldt, Logicus, Altista ex Sem.
SS. Ign. & Pancr.

Sirenes.

Matthias Leeb, Principifista, Discant. ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

Petrus Paulus Mair, Princip. Discant. ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

D. Matthias Örtlin, Theol. Tenorista ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

D. Joannes Adamus Zlattinger, Theol. Bassista.

D. Thomas Widman, Physicus, Tenorista ex Semin.
SS. Ign. & Pancr.

Statua.

D. Leopoldus Marsfeldt, Logicus, Altista ex Sem.
SS. Ign. & Pancr.

Andreas Alber, Princip. Discantista ex Sem. SS. Ign.
& Pancr.

Matthias Leeb, Princip. Discantista ex Sem. SS. Ign.
& Pancr.

His accedunt Milites, Satellites, &c.

Saltus instruxit D. Simon Petrus della Motta,
S. C. M. Saltuum Magist.

Conflictus direxit D. Antonius Verlet, Lanista
Universitatis.

P. Mazzetta inv.

NAZI
RACC
Co
ALG
BIBLIOTECA